

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2004-2005

26 oktober 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN, INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN DECREETSEVALUATIE

Vraag om uitleg van de heer Bart De Wever tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de studie van de transfers van Vlaanderen naar Wallonië

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de Abafim-studie over de transfers van Vlaanderen naar Brussel en Wallonië

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de financiële toestand van de Vlaamse gemeenten

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de naleving van de taalwetgeving door gemeentebesturen bij het onthaal van Franstaligen en anderstaligen

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de hervorming van de brandweerdiensten

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de synergie tussen gemeentebesturen en OCMW's

Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie

Dinsdag 26 oktober 2004

Waarnemend voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.08 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Bart De Wever tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de studie van de transfers van Vlaanderen naar Wallonië

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de Abafim-studie over de transfers van Vlaanderen naar Brussel en Wallonië

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer De Wever tot de heer Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de studie van de transfers van Vlaanderen naar Wallonië, en van de heer Van Hauthem tot minister-president Leterme, over de Abafim-studie over de transfers van Vlaanderen naar Brussel en Wallonië.

De heer De Wever heeft het woord.

De heer Bart De Wever: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, mijn vraag gaat over de Vlaams-Waalse geldstromen. Tijdens de vorige legislatuur is die zaak verscheidene keren aan bod gekomen. Na vragen van onder anderen de heer Sauwens, de heer Van Hauthem en de heer Van Dijck werd bekomen dat een

studie zou worden gemaakt om een doorlichting te maken van die transfers. Mijnheer de minister-president, op 20 april 2004 heeft uw voorganger nog geantwoord dat het rapport in de eindfase zat en dat een team van de KU Leuven samen met het KBC-team, dat onder de auspiciën van Abafim werkte, die studie aan het afwerken was. Ze zou voor de verkiezingen bekend worden gemaakt. Dit is niet gebeurd.

Dankzij een gunstige wind heb ik vorige week het rapport van Abafim in handen gekregen. Een en ander is ook al in de pers verschenen. Mijnheer de minister-president, de eerste twee vragen van mijn vraag om uitleg zijn dan ook enigszins overbodig geworden.

Als het inderdaad om de bewuste studie gaat, dan zijn de resultaten verrassend. Over de geldstromen die werden onderzocht in de federale begroting, de dotaties aan de deelstaten, en in de sociale zekerheid, wordt gezegd dat ze vorig jaar in totaal 6,6 miljard euro bedroegen. Dat is het hoogste bedrag dat tot op heden op een wetenschappelijke manier werd berekend. Het is hoger dan het bedrag dat de KBC vooropstelde en waarnaar dikwijls wordt verwezen. Ze zijn ook verrassend omdat deze bedragen alsmaar in stijgende lijn gaan. De cijferreeksen zijn wat dat betreft heel duidelijk. Inzake de dotaties aan de deelstaten is er een langzame correctie via de financieringswet. Wat de federale begroting en de sociale zekerheid betreft, is er echter een gestage stijging.

Nog verontrustender is dat de projecties die de Abafim-studie maakt van die aard zijn dat de bedragen zullen blijven stijgen. Zelfs in de meest gunstige omstandigheden en een maximaal herstel van de Waalse economie, waarbij dezelfde werkzaamheidsgraad zou worden behaald als in Vlaan-

De Wever

deren en de overdreven overheidstewerkstelling zou worden afgebouwd, zou er in 2030 toch nog een aanzienlijke transfer via die drie systemen blijven bestaan. Dit zijn resultaten die kunnen tellen. Mijnheer de minister-president, ter vervanging van de eerste twee vragen zou ik graag weten of die gegevens kloppen.

In de studie die ik heb gekregen, wordt in een begeleidend schrijven ook gesproken over de noodzakelijke validering door een panel. Wellicht verwees voormalig minister-president Somers daar in april 2004 ook naar. Er zou toen worden gezocht naar een panel van nationale en internationale experts voor de validering. Dit zou niet zo gemakkelijk zijn. Gaat dit door? Is men daar nog mee bezig? Indien de resultaten er zijn, worden ze dan ook in het ondertussen van start gegane forum ter sprake gebracht door de Vlaamse Regering?

De geldstromen die totstandkomen via de afbetaling van de staatsschulden en de intrestlasten, worden door Abafim niet berekend. Op pagina 4 staat expliciet dat die afbetaling een belangrijke regionale impact heeft op de herverdeling van de Belgische overheidsfinanciën. Volgens de studie is ze echter moeilijk kwantificeerbaar, waardoor er verder ook geen rekening mee wordt gehouden. Dit duidt er toch duidelijk op dat het totaalbedrag van de transfers in belangrijke mate hoger ligt indien de vierde overdracht zou worden meegerekend.

Daarover bestaan zeer weinig cijfers. De laatste gegevens die onze partij heeft gevonden, dateren van midden de jaren tachtig. Het Centrum voor Economische Studiën van de KU Leuven had het toen over een jaarlijks bedrag van 3,5 miljard euro. Als we dezelfde berekeningsmethode gebruiken, kunnen we veronderstellen dat het nu is opgelopen tot 4,7 miljard euro, aangezien de nominale staatschuld sindsdien is gestegen.

Mijnheer de minister-president, kunt u ook over deze geldstroom wetenschappelijke duidelijkheid scheppen via een bijkomende studie? Hoe staat u tegenover ons voorstel om een systeem van permanente monitoring te installeren om op die manier een instrument te hebben dat ons constant een beeld geeft over de financiële stromen van Vlaanderen naar Wallonië en Brussel?

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, het heeft nogal wat voeten in de aarde gehad om aan de studie te geraken. Ze werd inderdaad opgestuurd. Toen ik het interview van Het Nieuwsblad van 21 oktober met de heer De Wever las, bleek dat hij al over die informatie beschikte. Ik neem hem dat niet kwalijk. Mijnheer de minister-president, naar aanleiding van het interview hebben we naar de administratie gebeld. Daar is men in paniek geslagen. Er ligt één exemplaar van die studie op uw kabinet. We hebben toen uw kabinet telefonisch gecontacteerd, waar bepaald onvriendelijk werd gereageerd. We werden er afgeblaft. We moesten vandaag maar naar deze commissie komen om onze vragen te stellen.

Mijnheer de minister-president, de cijfers zijn wat ze zijn. De KBC-studie van november 2003 heeft uitgewezen dat er, zonder rekening te houden met de interestlasten, effectief een transfer was van 5,4 miljard euro, waarvan 2,9 miljard euro van Vlaanderen naar Wallonië en Brussel zou gaan via de sociale zekerheid, 1,3 miljard euro via de financieringswet, en 1,2 miljard euro via de federale begroting. Indien de resultaten van de studie van Abafim correct blijken te zijn – en we zullen die pas gekregen resultaten verder bestuderen –, dan gaat het niet om 5,4 maar om 6,6 miljard euro. Het verschil tussen de cijfers van de KBC enerzijds en die van Abafim anderzijds situeert zich vooral in de sociale zekerheid. De rest van de cijfers komt min of meer overeen.

We hebben het dan nog niet gehad over de interestlast, die jaren geleden al werd berekend door het VEV. Die werd geschat op 4,7 miljard euro. Als de twee bedragen samen worden genomen, dan gaat het om 10 tot 11 miljard euro aan transfers per jaar, naargelang de studie die als basis wordt genomen, intrestlasten inbegrepen. Dat is nogal wat.

Mijnheer de minister-president, ik herinner me nog dat uw voorganger, de heer Somers, in november 2003 in het Vlaams Parlement heeft gezegd dat er al een studie werd gemaakt door Abafim. We hebben heel wat moeite gehad om aan die studie te geraken. Ex-minister-president Somers heeft ge-

Van Hauthem

zegt dat de resultaten in de loop van het voorjaar van 2004 gepubliceerd zouden worden. Die datum werd steeds uitgesteld. Ik zal hier al de initiatieven die door de parlementsleden werden genomen, niet opnoemen. Op 20 april 2004 zei uw voorganger echter dat de studie van Abafim werd geactualiseerd door een expertenteam, bestaande uit mensen van de KBC en de KU Leuven. Hij zei erbij dat we zouden zien wat we zouden zien. Hij stelde toen letterlijk dat die studie er de maand erna zou zijn. Mijnheer Sauwens, ook u hebt daarover nog verscheidene schriftelijke vragen gesteld.

In mei 2004 hebben we niets ontvangen. In juni 2004 hebben we evenmin iets gekregen. Nu lees ik dat uw voorganger op 9 juli 2004 die studie in handen zou hebben gekregen. Ik stel me dus dezelfde vragen. Mijn ingediende vraag is intussen een beetje achterhaald. Die luidde: waar zit de studie nu? Hoe komt het dat ze zoveel vertraging heeft opgelopen? Aangezien de studie er nu is en de cijfers min of meer bekend zijn, stel ik u een andere vraag. Wanneer had u ze in handen? Wanneer had u de studie van Abafim, al dan niet gecorrigeerd en gevalideerd door interne en externe experts? Hebt u de studie gebruikt bij de regeringsonderhandelingen?

Papier is verduidelijk, maar in de regeerakkoorden van 1991, 1995 en 1999 stond expliciet een paragraaf over de onrechtmatige transfers in de sociale zekerheid. Het Vlaams regeerakkoord formuleerde altijd de eis om die weg te werken. Daar is nooit wat van in huis gekomen. Waarom hebt u zo lang gewacht om de studie bekend te maken? Wat gaat u nu doen met die cijfers? De heer De Wever suggereerde een soort permanente monitoring van de transfers. Ik sta daar helemaal achter, maar we kunnen niet blijven studies maken!

Ik hoop dat u niet gaat antwoorden, mijnheer de minister-president, wat ik in een dubbelinterview met u en de Waalse minister-president, de heer Van Cauwenberghe, las, namelijk dat u een gezamenlijke studie wilt laten uitvoeren door Vlaamse en Franstalige vorsers. Daarna zou u een gerechtvaardigde transfer berekenen, via hetzij de sociale zekerheid, hetzij de federale begroting, hetzij de financieringswet. Dergelijk antwoord zou me zeer ontgoochelen.

Ik zit al sinds 1991 in het parlement. Het enige wat ik tot nu toe gehoord heb, is die lapidaire zin: 'We moeten dat onderzoeken, en er moet solidariteit zijn. Als er transfers zijn, moeten we onderzoeken welke gerechtvaardigd zijn en welke niet.' We hebben in 1991 een speciale commissie opgericht met maandenlange vergaderingen en hoorzittingen. Dat leverde een dik rapport op. Zowel de KBC als Abafim komen nu tot dezelfde conclusies.

Tussen 1991 en 1995 heeft de federale commissie-Jadot de transfers in kaart gebracht. Om de zoveel tijd zou de commissie verslag uitbrengen aan het parlement. Bij het tweede verslag kreeg de Kamer al te horen dat de parameters niet klopten, dat ze nieuwe criteria nodig had. Op den duur worden die onderzoeken gewoon een verdragingsmanoeuvre. Al sinds eind de jaren tachtig hebben onder meer de professoren Van Rompuy en Pieters permanent studies verricht. Ze zijn daar op een gegeven moment mee gestopt. Ik weet niet waarom. Blijkbaar heeft de KBC die taak nu overgenomen.

Alle cijfers wijzen in één en dezelfde richting. Ik zou daarom niet tevreden kunnen zijn met een antwoord over een nieuw onderzoek. Zo kunnen we elk jaar een studie uitvoeren. Wat gaat u daar nu politiek gezien mee doen? Dat is voor mij de cruciale vraag.

We zouden de transfers visueel kunnen maken met het aantal auto's dat ze ons kosten. Dat is indertijd gebeurd voor Oost- en West-Duitsland. Het gaat over bijzonder veel geld. Het is zelfs geen communautaire kwestie, het is meer dan dat. We mogen hier geen louter communautaire discussie van maken. Ik hoop dat u niet alleen zegt dat u de zaak naar het forum zult doorverwijzen. Ik hoop dat u niet begint over een gemeenschappelijk onderzoek door noord en zuid.

Het volgende argument duikt in deze discussie – vooral over de transfers in de sociale zekerheid – altijd op: ooit zijn er transfers geweest van Wallonië naar Vlaanderen. Professor Hannes heeft overtuigend en uitvoerig aangetoond dat dit niet klopt. Professor Hannes is geen communautaire scherpshijper. Aan het einde van zijn artikel zegt hij: 'De verantwoordelijkheid voor het volgehouden verkeerde gebruik van een onaangepaste fiscale bril lag bij de benadeelden en die zwegen. Ze zwijgen nog steeds.'

Van Hauthem

Ik zou graag willen, mijnheer de minister-president, dat u niet alleen niet zwijgt, maar ons ook vertelt wat u daarmee gaat doen.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het lijkt me belangrijk dat de studie klaar is. Voor de eerste keer bevestigt een officiële studie de cijfers die allerlei andere, privé-studiebureaus, gaven. Toen ik pas in de politiek stapte, in 1979, was er de studie van de Leuvense professoren. Dit kent een lange geschiedenis.

Deze studie gaat uit van officiële instanties. Ze signaleert een tijdelijke afname, maar er is opnieuw een groei van de verschillen sinds 2000. We wisten dit al lang. We zien nu duidelijk een toename van de verschillen in uitgaven in de gezondheidszorg en in tewerkstelling. Er is vooral een gebrek aan werkgelegenheid in de privé-sector in Wallonië en Brussel. Dat leidt uiteraard tot een hogere publieke financiering en dus tot een transfer van federale middelen. We merken dat eveneens aan de inkomsten uit de belastingen en uit de sociale bijdragen. De werkloosheidsgraad ligt in Wallonië en Brussel hoger dan 20 percent. De werkloosheidsuitgaven liggen daar dan ook hoger. Zelfs als dit geen aanleiding geeft tot transfers, moet dit worden aangepakt. Het federale tewerkstellingsbeleid heeft in de voorbije 15 jaar de grote verschillen in de werkgelegenheid niet kunnen wegwerken. Dit bevestigt onze stelling die in zoveel resoluties én in het regeerakkoord zit, namelijk dat de bevoegdheid inzake werkgelegenheid volledig geregionaliseerd moet worden. Dit is de grond van het probleem.

Dat is de achtergrond van het probleem. Het is geen goede zaak voor Vlaanderen om zo'n grote transfer te moeten opbrengen, maar Wallonië staat er nog slechter voor. Daar heerst zo'n lage tewerkstellingsgraad dat die transfers ook moeten plaatsvinden. Uiteindelijk gaat het slechts om een verlichten van de lasten en het vergulden van de pil. We zouden in een veel betere situatie vertoeven als de transfers niet nodig zijn en het werkgelegenheidsprobleem wordt aangepakt.

De heer Johan Sauwens: De problematiek werd in dit parlement al eerder aangekaart. Ik sluit mij aan

bij alle vorige sprekers, maar heb een bijkomende vraag. Uit onderzoek blijkt dat Wallonië in de periode 2000-2006 in het kader van de Europese structuurfondsen 78 percent van de middelen heeft bekomen die aan België werden toegekend. Van het Belgische aandeel in de financiering van het Europese herverdelingssysteem komt meer dan 60 percent uit Vlaanderen. Het gaat om 645 miljoen euro voor de eerste doelstelling. Dat bedrag is bijna volledig naar Henegouwen gegaan. Voor de tweede doelstelling zijn 216 miljoen euro naar Wallonië gegaan. Ik dring erop aan dat deze bedragen in de volgende rapporten en onderzoeken over het bepalen van de transfers van Vlaanderen naar Wallonië worden opgenomen. De bedragen moeten in rekening worden gebracht omdat Vlaamse middelen ook via Europa naar Wallonië gaan.

Wij volgen dit dossier al geruime tijd op. Er is geen betwisting meer wat de orde van grootte van de bedragen betreft. Destijds is gesproken over 220 miljard. Er kunnen wat percentages af gaan, maar meestal nemen zij toe. In periodes van economische laagconjunctuur en in periodes waarin de overheid overal naar middelen zoekt om nieuwe initiatieven te nemen of te voldoen aan de grote behoeften die op dit ogenblik vanuit onze bevolking worden geformuleerd, duikt dit debat weer op de voorpagina's van de kranten op.

Wij vragen dat de regering en de minister-president de zaak in handen nemen. De prioriteiten zijn ook in het regeerakkoord bepaald. In de volgende weken en maanden moet het debat over de staatshervorming en het vormen van homogene bevoegdheidspakketten worden aangepakt om stappen vooruit te zetten. Het dossier waarop alle ogen zijn gericht is het dossier van het arbeidsmarktbeleid, het tewerkstellingsbeleid en de werkloosheidsuitkeringen.

Via de federale controlestructuren kan worden nagegaan hoe dezelfde wetgeving verschillend wordt toegepast in Vlaanderen en Wallonië. Ik denk aan de fiscus en aan de controles in de Vlaamse en de Waalse arrondissementen. Ik denk ook aan de volledigheid van de controles over de enorme uitgavenpakketten van de RSZ of aan de controles bij de RVA. Zo liggen de uitsluitingen in Vlaanderen tot tienmaal hoger dan in Wallonië, al is de werkloosheid in Wallonië dubbel zo hoog. Het verschillend toepassen van dezelfde Belgische wetten moet mee in rekening worden gebracht. Het is een

Sauwens

scheeftrekking die alle Vlaamse burgers, ondernemers en zelfstandigen mateloos ergert. Het water staat ons immers spreekwoordelijk aan de lippen omwille van de economische laagconjunctuur.

Wij sluiten ons volledig aan bij de vraag van de heer De Wever voor een permanente monitoring. Wij weten dat het probleem niet alleen in de uitgaven zit, maar dat de grote transfers uit de financiering van het systeem van de ontvangstenzijde voortvloeien. Het gaat inderdaad niet alleen over de gezondheidszorg, maar over de financiering van het systeem.

De vraag naar verdere regionalisering is gebaseerd op een zuiver rechtvaardigheidsprincipe, want er wordt misbruik gemaakt van de interpersonele solidariteit. Er is solidariteit tussen degenen die gezond zijn. Zij helpen immers de zieken. Degenen die werk hebben, helpen de werklozen en de gezonden helpen de personen met een handicap. Zo werkt het systeem van de solidariteit tussen personen. Dat wordt echter constant misbruikt om sluipend massale stromen van solidariteit tussen regio's te ontwikkelen. Daarvoor dient het systeem van de sociale zekerheid duidelijk niet. Wij vragen dat dit dossier wordt bepleit, niet vanuit een vorm van revanchisme, maar vanuit de klaarheid die het dossier zelf inhoudt.

In het verslag van een jaar geleden, namelijk van 5 november 2003, stelde toenmalige minister-president Somers na eenzelfde vragenronde: 'Ik deel het engagement van mijn voorganger. Wij zullen met de resultaten van de studie die in het voorjaar klaar zal zijn, naar het overlegcomité en het forum toestappen. Wij zullen de cijfers op tafel leggen en er het debat over de verdere regionalisering mee stofferen.'

Het feit dat die studie niet is naar voren gebracht en er niet is opgetreden, en het feit dat dankzij het parlement dit dossier bijna 'en stoemelings' toch opnieuw op tafel komt, zijn zaken die niet mogen gebeuren. Wij vertrouwen er ten volle op dat u dit dossier de volgende weken en maanden zult meenemen en deze belangrijke doelstellingen voor Vlaanderen zult realiseren.

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Ik dank de collega's die aan de gedachtewisseling hebben deelgenomen.

Wat het statuut van de nota en de timing van de ontvangst ervan betreft, blijkt uit stukken dat het document effectief op 9 juli is overgemaakt aan de toenmalige minister-president met de bede het eveneens aan de formateur te bezorgen. Zelf heb ik de studie per fax op 25 augustus om 16.24 uur ontvangen. Daardoor kon ik de inhoud ervan niet inbrengen tijdens de onderhandelingen over het regeerakkoord, maar dat lijkt me niet van essentieel belang. Het regeerakkoord zou er niet anders hebben uitgezien, mochten we wel over de studie hebben beschikt. Wat het contentieus met de Franstalige landgenoten over de financiering van gemeenschaps- en gewestbevoegdheden en van federale bevoegdheden betreft en de transfers die daarmee gepaard gaan, ben ik van mening dat het regeerakkoord in het licht van toekomstige communautaire onderhandelingen duidelijk is.

Als u mij zou contacteren, geef ik u wat u vraagt. De man die u onvriendelijk zou hebben bejegend, zit hier naast mij. Hij is een toegewijde en nauwgezette medewerker. De studie is gisteren aan iedereen overgemaakt.

Er zijn drie bronnen die aanleiding kunnen geven tot transfers: er is de federale overheidsbegroting waarbij de ongelijke toepassing van de federale wetgeving een belangrijk storend element is. Verder zijn er de sociale zekerheid en de financiering van de deelgebieden. Uit een studie blijkt dat er sinds de jaren zestig sprake is van een continue overheveling van middelen, hoofdzakelijk van Vlaanderen naar Wallonië, en sinds de jaren negentig ook een transfer van Vlaanderen naar Brussel.

De studie biedt een actualisering van bestaand cijfermateriaal. Er is alleen een groei in orde van grootte van 1 miljard euro. De bestaande tendens wordt gewoon bevestigd. De verdeling van het totaal over de drie verschillende bronnen lijkt me interessant: 23,6 percent of ongeveer een vierde komt uit verrichtingen van de federale overheid; 19,9 percent komt uit de financieringswet en 56,5 of ruim meer dan de helft komt uit de sociale zekerheid. Daar heeft de heer Caluwé genoeg op gewezen. Dat heeft te maken met de werkgelegenheidsgraad, het overheidsbeslag en de organisatie van de economie aan Franstalige kant. Het is belangrijk het relatieve aandeel van de drie bronnen

Leterme

van transfers voor ogen te houden, zeker als we de simulaties voor de komende 10 tot 20 jaar in de studie lezen.

Een eerste simulatie veronderstelt dat de productiviteit en de werkgelegenheidsgraad in elk gewest gelijk blijven op het huidige niveau. Zonder aangroei van de werkgelegenheid in de ontvangende gewesten is van een inkrimping van de transfers in de komende decennia geen sprake, ondanks de relatief meer uitgesproken veroudering in Vlaanderen. Dit argument wordt immers vaak gebruikt aan Franstalige kant: Vlaanderen vergrijst en de transfer zal ooit terugkeren. Dat klopt dus niet.

Een tweede simulatie veronderstelt dat Brussel en Wallonië erin slagen een inhaalbeweging te maken inzake werkgelegenheidsgraad. De transfers zouden dan lichtjes afnemen, maar niet verdwijnen.

Ik ben nog oppositieleider geweest, mijnheer Van Hauthem. U beweert zeer handig dat ik u niet zal antwoorden. Ik vind dat we de tussenstap van validatie moeten maken. De wetenschappers waren het eens over de parameters. Die genereren cijferreeksen. De parameters moeten worden gevalideerd om het debat zuiver te houden. Dat hoeft geen jaren te duren, dat kan in enkele maanden tijd. Ik ben van plan daartoe een panel samen te stellen van vier of vijf professoren, zowel Nederlandstalige als Franstalige. Ik wil de onbetwistbaarheid van de studie kunnen inroepen in toekomstige besprekingen. De 5 miljard euro wordt zelfs in Franstalige kringen aanvaard als de hoegrootheid van de transfers.

We zullen starten met monitoring en op korte termijn instructies geven aan Abafim om daar mensen voor vrij te maken. Dit zal gezien de wervingsstop moeten gebeuren door mensen die andere taken hebben. We zijn in gesprek, we proberen een studiecel samen te stellen. De beslissingen komen eraan. De vraag is wat we hiermee zullen doen. Het spreekt voor zich dat we dit op het Forum voor Institutionele Hervormingen ter sprake zullen brengen.

Persoonlijk ben ik van mening dat we ons geen illusies moeten maken: wie wil dansen, heeft meestal ook een danspartner nodig. Het huidig grondwettelijk kader biedt ons een aantal hefboomen. Indien we de financiële afspraken in dit land fundamenteel willen wijzigen, moeten we evenwel over een

zeker akkoord beschikken. Dit akkoord kan al dan niet een element van een breder opgevatte overeenstemming vormen.

Natuurlijk zullen we dit op het Forum voor Institutionele Hervormingen ter sprake brengen. Indien dergelijke onderwerpen daar niet kunnen worden besproken, heeft dit forum helemaal geen zin. In dit verband zou ik nog even willen verwijzen naar de uitspraken van de heer Reynders, een van de co-voorzitters van het Forum voor Institutionele Hervormingen. Vorige week donderdag heeft hij verklaard dat enkel de in het akkoord van 26 april 2002 opgenomen elementen tijdens de forumbesprekingen aan bod kunnen komen. Ik ga ervan uit dat hij op dat ogenblik niet namens de voltallige federale regering sprak. Indien het hier een standpunt van de federale regering betreft, is er immers een probleem. Ik wil alleszins dat al deze elementen daar kunnen worden besproken.

Ik wil hier onmiddellijk aan toevoegen dat we realistisch moeten zijn. Het is mogelijk dat ik een overdreven neiging tot realisme vertoon, maar ik ben van mening dat een correctie op de bestaande financiële transfers enkel binnen een groei van de overgedragen middelen en van de toebedeelde bevoegdheden tot stand kan komen. Enkel indien met betrekking tot de financiële middelen en de bevoegdheden verdere stappen worden gezet, zullen we de bestaande transfermechanismen kunnen corrigeren. Bepaalde mensen zijn van mening dat de bestaande dynamiek in de financieringswet Vlaanderen niet altijd ten goede komt. Dit wordt politiek alleszins betwist.

Mijnheer Sauwens, u hebt daarnet naar de Europese transfers verwezen. De transfers binnen de EU zijn van een heel andere orde dan de transfers binnen België. U hebt gedeeltelijk gelijk dat er, via de Europese structuurfondsen, een transfer van Vlaanderen naar Wallonië plaatsvindt. De Belgische bijdrage aan de structuurfondsen is bekend. We kunnen hieruit afzonderen wat uit Vlaanderen afkomstig is en wat in Wallonië, voornamelijk in het doelstelling 1-gebied Henegouwen, is besteed. Vlaanderen heeft tenslotte ook phasing-outprogramma's gekend. Hoewel deze berekening kan worden gemaakt, mogen we niet vergeten dat deze transfers in een ruimer Europees kader plaatsvinden. Tijdens de monitoring en de opvolging van de studie zal ik deze Europese elementen evenwel in het oog houden.

De voorzitter: De heer De Wever heeft het woord.

De heer Bart De Wever: Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord. In mijn vraag heb ik me tot de schriftelijk doorgestuurde vragen beperkt en heb ik me van breedvoerige politieke beschouwingen weerhouden. Naar aanleiding van uw antwoorden wil ik nu toch een aantal van die beschouwingen naar voren brengen.

In eerste instantie zou ik willen verwijzen naar het Vlaams regeerakkoord. Met betrekking tot de geldstromen staat in het Vlaams regeerakkoord een vrij ritueel zinnetje. De geldstromen moeten beantwoorden aan de regels van de solidariteit en moeten transparant zijn. De objectiviteit en de doelmatigheid moeten worden aangetoond.

We kunnen hier valideren zoveel we willen: alle studies over dit onderwerp komen tot dezelfde conclusies. Zoals de heer Sauwens daarnet al heeft aangehaald, wordt over de omvang van de transfers eigenlijk niet meer geredetwist. We kunnen eeuwig over punten en komma's blijven discussiëren. Voor mij is dat niet het belangrijkste. Ik vind het veel belangrijker om de transfers aan de in het Vlaams regeerakkoord opgenomen criteria te toetsen.

Uit de studie van Abafim blijkt duidelijk dat de vereiste transparantie er niet is. Het is bijzonder moeilijk om klaarheid over de transfers te krijgen. Om wat duidelijkheid te krijgen, moeten er veel extrapolaties en schattingen worden gemaakt. Er is zelfs discussie over de parameters die hiervoor moeten worden gebruikt. Transparant is dit alles niet. We weten nog steeds niet hoeveel of waarvoor Vlaanderen betaalt. Hierover wordt nog steeds gediscussieerd.

De daarnet aangehaalde passage uit het Vlaams regeerakkoord wordt niet nageleefd. Het gaat me niet om een euro meer of minder. Het zou me zelfs niet kunnen schelen indien de geldstromen van Wallonië naar Vlaanderen stromen. Waar het op aankomt, is dat de geldstromen niet aan de regels van de solidariteit beantwoorden.

Wat de objectieve noodzakelijkheid betreft, is daarnet al naar de toestand van de arbeidsmarkt en naar de onredelijk lage werkzaamheidsgraad in Wallonië verwezen. Slechts 52 percent van de actieve bevolking is er aan de slag. Van die 52 percent wordt bijna 40 percent tewerkgesteld door de over-

heid. Het gevolg daarvan is dat de bijdragen tot de sociale zekerheid zeer klein zijn en dat de uitgaven via dat systeem zeer groot zijn. We kunnen ons de vraag stellen hoe dit komt. Ik verwijs dan naar studies die werden gemaakt door internationale instanties, zoals die van de OESO en het IMF. De recentste is de IMF Working Paper inzake de 'Regional labor market disparities in Belgium', die 2 jaar geleden is verschenen. Daarin wordt gezegd dat de unitaire loonvorming in dit land ervoor zorgt dat de structurele werkloosheid in Wallonië blijft bestaan. De loonkost per eenheid product is er nu eenmaal hoger. Er werden mazen in het net gecreëerd, waarbij het unitarisme een slechtere toestand continueert, die dan op haar beurt via transfers moet worden opgevangen. We kunnen ons de vraag stellen of het objectief noodzakelijk is dat dit blijft bestaan en ook of dit goed is voor beide gemeenschappen. Ik denk van niet.

Wat de gezondheidszorg betreft, werd ik de dagen na mijn interview overspoeld door mails en berichten van mensen uit de medische sector. Elk vanuit hun domein wezen ze me op onredelijke, niet objectief verklaarbare transfers. Dat gaat van verloskunde tot 14 PET-scanners die in Wallonië blijken te staan tegenover 5 in Vlaanderen. U weet allemaal dat de geneeskunde een sector is waarin het aanbod de vraag bepaalt. Dat staat haaks op wat er in de normale economie gebeurt. Van zodra een ziekenhuis een dergelijke scanner heeft, moet die ook worden gebruikt. Het medisch aanbod creëert de medische vraag. De kosten voor medische beeldvorming werden door VLD-Kamerlid De Block ooit uit de Riziv-cijfers afgeleid. In Wallonië zouden die dubbel zo hoog liggen als in Vlaanderen. Dat verschil is niet objectief verklaarbaar. Ik kan zo nog een tijdje doorgaan. Ik heb tientallen bladzijden over de huisartsencultuur, over de cultuur in de ziekenhuizen, enzovoort. Ook over het tweede criterium in het Vlaams regeerakkoord – of die geldstromen objectief noodzakelijk zijn – kunnen we op zijn zacht gezegd ernstige vragen stellen.

Een laatste criterium van solidariteit, ten slotte, staat niet in het regeerakkoord. Het is echter niet meer dan logisch dat het ook aan bod komt, want het betreft de doelmatigheid. Er moet toch eens worden gewezen op het feit dat er door het unitaire systeem een gebrek aan incentives ontstaat om over te schakelen op een verantwoordelijke cultuur. Wat het arbeidsmarktbeleid aangaat, heeft

De Wever

de heer Caluwé het voorbeeld aangehaald van die ene schorsing van een werkloze in Wallonië. Ik zou die man zeer graag ontmoeten om hem te vragen wat hij precies heeft moeten doen om als enige geschorst te worden in een regio waar 20 percent reële werkloosheid bestaat.

Het gaat ook om een verantwoordelijkheidscultuur inzake openbare investeringen. U kent allemaal de vroegere 'wafelijzers'. Ik denk daarbij aan het hellend vlak van Ronquières, de scheepslift van Strépy-Thieu, en ik kan zo eindeloos doorgaan. Waar we nog unitair werken, zoals bij de NMBS, bestaat die wafelijzerpolitiek nog steeds. Er wordt niet geïnvesteerd op basis van de objectieve noodzakelijkheid, maar wel op basis van een vaste, communautaire verdeelsleutel.

Ik denk ook aan een verantwoordelijkheidscultuur inzake de sociale zekerheid. De contingentering van de artsen is daarbij een zeer duidelijk voorbeeld. Vlaanderen is hierin een te brave leerling van de klas. Het voert die contingentering zeer nauwgezet uit. We zitten nu op het niveau dat we zelf in onze voet schieten. Wallonië heeft nooit enige aanstalten gemaakt om zich daarmee bezig te houden.

Mijnheer de minister-president, mij interesseert het niet te weten of het om een euro meer of minder gaat. Het zou me zelfs niet interesseren als de geldstromen in de omgekeerde richting vloeien. Het feit is dat ze niet transparant zijn, vaak niet objectief noodzakelijk en niet doelmatig. Welke politieke actie verbindt de Vlaamse Regering hieraan? Wat dat betreft, blijf ik enigszins op mijn honger zitten. U zegt dat u het onderwerp ter sprake zult brengen op het forum. In de huidige asymmetrische constellatie is het een onhebbelijke gewoonte aan het worden dat ministers verklaringen afleggen, waarvan andere ministers zeggen dat ze niet namens de regering zijn gebeurd. U doet dat ook met wat minister Reynders heeft verklaard over de volgens hem zeer beperkte agenda van het forum.

Wat ons betreft, kunnen die zaken niet blijven duren. We willen duidelijkheid. Of deze gegevens voor 100 percent correct zijn of niet, de teneur is zeer duidelijk en wordt telkenmale bevestigd. Men moet het tegendeel maar eens bewijzen. De

Vlaamse Regering moet deze zaak op tafel leggen, zij het niet om ze af te bouwen, maar wel om ze te gebruiken als breekijzer om in andere communautaire dossiers vooruitgang te boeken.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister-president, natuurlijk ontgoochelt uw antwoord me. Ik had gehoopt dat uw repliek er niet in zou bestaan te zeggen wat ik dacht dat u eventueel zou antwoorden. U hebt dat toch gedaan.

U zegt in feite zelf dat deze nieuwe studie niet veel nieuws brengt. Iedereen is het daarover eens. Ze bevestigt gewoon wat er staat in alle mogelijke rapporten van de KU Leuven, de KBC, van eind jaren zeventig, begin jaren tachtig.

De heer Johan Sauwens: Ook een aantal Waalse economen zegt dat.

De heer Joris Van Hauthem: Die zaak wordt niet meer betwist. De verhoudingen worden ook niet meer ontkend. U zegt nu dat we de cijfers nog eens moeten laten valideren. Dit houdt in dat u vindt dat deze studie nog niet helemaal perfect is om alles in kaart te brengen. Er moet overeenstemming zijn bij de wetenschappers, ik veronderstel van beide kanten van de taalgrens. Dan zitten we weer eens in hetzelfde straatje.

Voormalig minister-president Somers heeft de studie gekregen op 9 juli 2004 en u pas op 25 augustus 2004. Dat is een schande. We hebben uw voorganger verweten dat hij talmde om die studie naar buiten te brengen en verweten hem dat hij het onderwerp steeds maar op de lange baan schoof. Mijnheer de minister-president, u doet in feite net hetzelfde. Eerst moet er gevalideerd worden en daarna gaan we naar het forum. Daar zal het dossier dan worden voorgelegd. Er zal echter niets mee gebeuren.

De cruciale vraag is wat uw politiek antwoord zal zijn. Dat hebt u niet gezegd. U gaat naar het forum. Die validering kan echter nog een paar weken of maanden in beslag nemen. Waar staan we nu? We kennen de cijfers. De studie bevestigt de transfers en de mechanismen die spelen. En u antwoordt daarop dat we eerst moeten laten valideren voor u

Van Hauthem

ermee naar het forum trekt. Ik kan daarmee niet tevreden zijn.

U stelt ook dat het rapport aanleiding geeft om onder meer het tewerkstellingsbeleid, en misschien ook het gezondheidsbeleid en de kinderbijslag, te regionaliseren. Dat klopt. Alleen moeten we opletten dat niet alleen bevoegdheden worden overgeheveld maar ook de financiering ervan. In het verleden was dat niet het geval. Het is mogelijk de bevoegdheden over te hevelen, waarbij de financiering afhangt van een financieringswet die communautair wordt onderhandeld, waar een verdeelsleutel aan vastzit en waar de gemeenschappen en gewesten niet zelf verantwoordelijk zijn voor de financiering van het systeem zelf. Als die twee niet samen gebeuren, dan mag voor mijn part het systeem bij de federale overheid blijven. We zouden dan immers ons eigen beleid kunnen voeren, maar de centen om een systeem uit te werken zouden federaal en communautair worden afgesproken. We zouden dan weer dezelfde percentages terugvinden. De deelstaten zouden niet verantwoordelijk zijn voor de inkomsten om het beleid te schragen.

Mijnheer de minister-president, ik ben niet tevreden met uw antwoord. U schuift alles opnieuw op de lange baan. We weten nu al dat het beeld na de validering niet echt anders zal zijn. Mijn vraag is welke concrete politieke actie u zult ondernemen. U zegt eigenlijk dat u bijzonder weinig zult doen. Dat ontgoochelt me.

Minister-president Yves Leterme: Voor het eerst heeft de Vlaamse Regering gezegd dat we bereid zijn een nieuwe bijdrage te leveren aan de afbouw van de staatsschuld, met inbegrip van de toepassing van de verstrengde HRF-norm, maar enkel en in de mate dat de andere gefedereerde entiteiten dat ook doen. U zegt hier dat wij enkel zullen valideren. U herhaalt dat hier enkele keren. Het is niet zo dat wat men zegt waar is omdat men het telkens herhaalt. Ons standpunt zal geen dode letter blijven. Op het Overlegcomité wordt deze zaak geagendeerd. U vindt het valideren onbelangrijk. Ik vind het belangrijk om over onbetwistbare cijfers te beschikken. In de inleiding, op bladzijde 1, staat dat de gehanteerde verdeelsleutels vatbaar zijn voor discussie en dat andere sleutels tot andere resultaten kunnen leiden.

Ik betwist het cijfer van ongeveer 5 miljard niet.

Misschien is het een van mijn karaktertrekken, maar ik heb graag echt onbetwistbare gegevens. Ik wil inspanningen leveren voor die validering. Dat belette me echter niet, nog voor het Vlaams Parlement bijeenkwam om in al zijn wijsheid dit dossier te bespreken, van al tijdens de regeringsonderhandelingen en tijdens de eerste beleidsdaden van de Vlaamse Regering ervoor te zorgen dat er een nieuwe aanpak van onze bijdrage aan de sanering van de overheidsfinanciën kwam. Ik merk ook op dat de federale regering een begroting in onevenwicht heeft. Dankzij de Vlaamse Regering is er op dat niveau een evenwicht. Dat mag eens worden gezegd.

Ik deel de mening van de heer De Wever over de toepassing van de federale wetgeving. We moeten realistisch zijn. Bij ontstentenis van een eigen leger en de wil om een revolutie uit te roepen, zoals ik bij de heer Van Hauthem heb gehoord, moeten we ageren binnen de krijtlijnen van de bestaande grondwettelijke afspraken. Het is een illusie te denken dat correcties op het vlak van de transfers op een andere manier kunnen gebeuren dan via de overheveling van bevoegdheden en middelen. Ik neem het risico om daaraan iets toe te voegen. Ik ben ervan overtuigd dat in de toekomst bevoegdheden alleen zullen worden overgeheveld in de mate dat de corresponderende financiële middelen geplafonneerd worden overgeheveld. Dat is mijn pronostiek. De federale staat is blut. De federale staat slaagt er niet in zijn financiële huishouding in evenwicht te houden, tenzij met kunstgrepen. Enkel in dat kader zullen we fundamentele correcties kunnen afdwingen om scheefftrekkingen weg te werken zoals die nu in de Abafimstudie aan het licht zijn gekomen.

Wat de heer De Wever zei over de ziekteverzekering en dergelijke is uiterst belangrijk. Dat moet niet via een grote staatsvorming worden aangepakt. Het betreft gewoon de correcte toepassing van de federale wetgeving in alle landsgedeelten. Dat is een basiskenmerk van de federale loyaliteit. Wat het arbeidsmarktbeleid en de ziekteverzekering betreft, ontstaat minstens de indruk dat dit niet altijd gebeurt. Ik druk me hier met de voorzichtigheid van een Sioux uit. Alle administraties en ook de federale regering moeten ervoor zorgen dat de federale wetgeving in alle delen van het land op dezelfde wijze wordt toegepast.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de financiële toestand van de Vlaamse gemeenten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Peumans tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de financiële toestand van de Vlaamse gemeenten.

De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb deze vraag ingediend op 27 september. Vandaag komt ze pas aan bod. We hebben dus al enig geduld opgebracht. Misschien zijn er ondertussen al veel zaken gebeurd, maar dat weet ik niet. Over deze zaak is ook al in de commissie voor Mobiliteit gesproken, naar aanleiding van een interpellatie over de Eliaheffing. Op 16 juli keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers een bijzondere wet goed die de Eliaheffing mogelijk maakt. Zo is een stap gezet naar de beloofde compensaties voor de Vlaamse gemeenten voor het dividendverlies ten gevolge van de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt. Aan de vorige Vlaamse Regering had federaal premier Verhofstadt in een brief van 22 november 2002 laten weten dat de federale overheid het dividendverlies volledig zou compenseren dankzij de Eliaheffing. Ik verwijs daarvoor onder meer naar de antwoorden van toenmalig Vlaams minister Van Grembergen op vragen om uitleg van de heer Bart De Smet van 11 februari 2003 en 4 november 2003. De gemeenten mochten dan ook met een gerust gemoed deze nog niet ontvangen inkomsten inschrijven in hun begroting.

Ik citeer in dat verband minister Van Grembergen, uit zijn antwoord op de vraag om uitleg van de heer De Smet: 'Ik heb nooit gewild dat de gemeenten oren worden aangenaaid in het Eliadosier. In de programmawet van 2002, in de regeerverklaring van de nieuwe regering in 2003 en in de programmawet van 2003 staat dat er compensatie komt voor het geleden verlies van de gemeenten. In een schriftelijk engagement aan de Vlaamse Regering verzekert de eerste minister dat de federale regering instaat voor een regeling van de volledige compensatie van het verlies.'

Ook al is de Eliaheffing nog steeds niet van kracht geworden, nu al weten we dat de verloren inkom-

sten voor de gemeenten niet volledig zullen worden gecompenseerd door deze nieuwe heffing. Bij de bespreking in de Kamer in de nacht van 15 op 16 juli is dat ook ruiterlijk toegegeven door de bevoegde federale minister Vande Lanotte. Volgens hem zullen de gemeenten uiteindelijk wel een volledige compensatie krijgen. 'De rest wordt gecompenseerd via het Gemeentefonds.' En wat verder zei hij nog: 'Wat de volledige compensatie betreft, blijf ik bij mijn standpunt. Ik denk dat het ook realistisch is om dat te realiseren. Dat wordt ook op het Vlaams niveau verdedigd en ik denk dat iedereen erachter staat. De Eliaheffing gaat voor een stuk naar de gebruiker. Met 100 miljoen euro komt er voor de gemeenten dan inderdaad een volledige compensatie.' Ik vind het overigens heel sterk dat een federale minister uitspraken doet over het Gemeentefonds, maar deze woorden komen letterlijk uit het verslag.

De vorige Vlaamse Regering heeft zich steeds verzet tegen mogelijke compensaties vanuit het Gemeentefonds voor het inkomensverlies ten gevolge van de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt. In hoeverre de huidige Vlaamse Regering dezelfde lijn aanhoudt, is ons niet duidelijk. Het is een feit dat de federale regering nog in 2002 aan de Vlaamse Regering schriftelijk bevestigde dat zij zelf zou instaan voor de volledige compensatie, maar dat dit nu niet langer het geval is. Dit is niet zomaar een robbertje vechten tussen de federale en Vlaamse overheid: dit is van groot financieel belang voor de gezonde toekomst van onze Vlaamse gemeenten.

Volgens onze eigen berekeningen zou de opvatting van minister Vande Lanotte ertoe leiden dat het Vlaams Gemeentefonds in 2005 met maar liefst 6,28 percent moeten stijgen ten opzichte van het lopende begrotingsjaar als de Vlaamse Regering beslist dat bedrag van 100 miljoen euro op zich te nemen. In het Vlaams regeerakkoord 2004 staat er echter: 'De groeivoet van het Provinciefonds moet op hetzelfde niveau gebracht worden als deze van het Gemeentefonds.' Over een substantiële stijging van het Gemeentefonds van om en bij de 6,28 percent is in het regeerakkoord uiteraard geen sprake.

Groot was onze verbazing over de recente verklaringen van minister Peeters bij de bekendmaking van een studie van Test Aankoop. Uit die studie blijkt dat sinds de liberalisering van de markten

Peumans

en mede door de hoge taks- en retributiekost de kostprijs van de elektriciteit enorm is gestegen. Dat is de aanleiding voor de minister om de Elia-heffing in vraag te stellen. Dat impliceert wel dat de Vlaamse gemeenten volledig in de kou zouden komen te staan. Uit een vertrouwelijke studie die in opdracht van de CREG is uitgevoerd blijkt dat dankzij het beroemde bijna-monopolie van Electrabel de KMO's – zij zullen de Eliaheffing toch ten dele moeten dragen – superdure elektriciteit moeten betalen.

Er zijn nog andere ontwikkelingen waarop we in de loop van het zittingsjaar nog zullen terugkomen. Ik som ze even op. Het beroemde Verkeersboetefonds is een goede zaak voor de verkeersveiligheid. Tussen 2002 en 2003 zorgde Vlaanderen voor 83 percent van de meeropbrengsten. We krijgen daarvan 57 percent. Ik verneem zelfs dat men in sommige politiezones zich afvraagt wat men met dat geld moet aanvangen. Dat is niet ernstig. Minister Van Brempt heeft beloofd ervoor te zorgen dat het Verkeersboetefonds zo snel mogelijk op een of andere manier wordt geregionaliseerd. Er is ook nog de Eliaheffing. Ik verwijs ook naar het Gemeentefonds. Wat zal er na 2005 gebeuren?

En hoe zit het met de doorstorting van de federaal geïnde belasting? Ik weet niet of u daar al hebt bij stilgestaan. Daar zitten twee aspecten aan vast. Op het eerste punt, de eenmalige bevrijdende aangifte, is de federale regering volgens het tijdschrift Trends gebuisd. Van de 815 miljoen euro was er tot op 1 oktober slechts 47 miljoen euro. We zouden daarvan een gedeelte krijgen. Het tweede punt is de privatisering. De federale regering wil tot een privatisering overgaan, maar de achterstallige belastinggelden bedragen 22,5 miljard euro. Ik kon mijn ogen niet geloven. Ik weet niet of dat personen- of vennootschapsbelastingen zijn, maar zelfs de helft is een enorm bedrag. Als we daarop de aanvullende personenbelasting van de gemeenten berekenen, bent u ineens verlost van het Gemeentefonds en andere ellende. U hoeft me daarop vandaag niet te antwoorden.

Dat heeft ernstige gevolgen voor de gemeenten. Ze krijgen die centen dus niet. Blijkbaar is al 13 miljard euro oninbaar verklaard. Een gedeelte van het geld zou al welkom zijn.

Klopt het dat de zogenaamde federale Elia-heffing toch niet zoals eerder beloofd het dividendverlies van de gemeenten volledig compenseert en wat is het standpunt van de Vlaamse Regering?

Heeft federaal minister Vande Lanotte contact opgenomen met de Vlaamse Regering betreffende het resterende deel ter compensatie van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt? Wat is de houding van de Vlaamse Regering tegenover de uitspraken van minister Vande Lanotte, die de hete aardappel doorschuift naar Vlaanderen?

Zal de Vlaamse Regering het Gemeentefonds met ongeveer 100 miljoen euro verhogen om het resterende verlies aan inkomsten te compenseren? Welke gevolgen heeft dit voor de groeivoet van het provinciefonds?

Wat is de huidige stand van zaken voor de begrotingssituatie van de gemeenten met betrekking tot de Elia-heffing? We hebben het daar op 12 oktober in de commissie voor Mobiliteit over gehad. In de begrotingsonderrichtingen 2005 staat dat we de compensaties 2004 mochten inschrijven in de overzichtstabel van de begroting. We verwachten dus extra geld in 2005. Hoe zult u erover waken dat de gemeenten niet minder inkomsten van de hogere overheden zullen ontvangen dan voorzien? Dreigen we niet in een situatie te komen, waarbij de gemeenten hun enige werkbare hefboom in handen zullen nemen, namelijk overal te lande de gemeentelijke belastingen optrekken?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, er is een vaste groeivoet van 3,5 percent bepaald voor het Gemeentefonds. Dat juichen we toe, ook al hadden we liever een ander systeem conform de loonindexering, namelijk een automatische toepassing van het inflatiecijfer. Een reële groeivoet zou het risico van sterke prijsstijgingen opvangen. Geldt de groeivoet van 3,5 enkel voor 2005 of voor de hele legislatuur?

In het regeerakkoord staat een ronkende titel over het fiscaal pact. In welke mate wilt u daarin actie ondernemen? Op welke termijn? Hoe ziet u dat? Krijgen de lokale besturen inspraak? Hoe zal het fiscaal pact de volgende maanden worden ingevuld?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, enkele jaren geleden verscheen in het VVSG-maandblad een ronkend artikel van de heer Stevaert onder de kop 'Liberalisering zal de gemeenten geen frank kosten'. De euro was nog niet ingevoerd. De heer Stevaert is min of meer de architect van de liberalisering van de energiemarkt. Intussen weten we allemaal dat we de heer Stevaert niet moeten geloven. De gemeenten doen sinds vorig jaar 350 miljoen euro inkomstenderving op jaarbasis: 250 miljoen euro ten gevolge van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt en 100 ten gevolge van de liberalisering van de gasmarkt.

We krijgen nu opnieuw onderrichtingen van u: de Elia-heffing komt er, u mag ze inschrijven. Ik geloof daar niet meer in. Ik schrijf die inkomsten niet meer in. Ik zal dat ook volgend jaar niet doen. Desnoods dien ik een begroting in deficit in bij de provincie. Ik zie dan wel wat er gebeurt.

Dat spelletje moet stoppen, ik begin me steeds meer zorgen te maken. Zullen we ons geld voor 2004 ooit zien? Premier Verhofstadt heeft dat in 2002 beloofd en herhaald in 2003. Hij heeft het in 2004 nog eens beloofd. Alles zou eind dit jaar in orde moeten zijn. Ik twijfel daar steeds sterker aan. Ik geloof er niet meer in. Ik geloof niet meer in de woorden van de beleidsmakers aan de overkant van de straat. Dit is een duidelijk bewijs van onbehoorlijk bestuur. De federale overheid behandelt de lokale besturen onbillijk.

Er komt nogmaals een verschuiving van lasten van het hogere naar het lagere niveau. Dit kunnen we niet langer een verschuiving noemen, dit is diefstal! De federale overheid zal extra vennootschapsbelastingen kunnen innen omdat Electrabel meer winst maakt en wij zullen daarvan geen cent zien. Als de Eliaheffing er toch nog komt volgend jaar, zal de federale overheid nogmaals BTW kunnen heffen in plaats van de middelen door te storten aan de gemeenten.

Een van de weinige positieve aspecten die ik zie, is de positieve groeivoet van het Gemeentefonds. De belastingsvoeten van de gemeenten zijn tussen 1992 en 2004 echter spectaculair gestegen. Als er geen ander en beter beleid komt aan de overkant van de straat, dan vrees ik voor een verdere stijging.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mijnheer de minister, ik sluit me aan bij mijn collega's. Zowel de federale regering als uw voorganger springen zeer lichtzinnig om met het partnership met de gemeenten. Vooral de welles-nietesdiscussie over de Eliaheffing stuit me tegen de borst. Zoals de heer Peumans zegt, hebben de gemeenten de heffing volgens de onderrichtingen opgenomen in hun begroting met alle gevolgen van dien.

Ik heb het regeerakkoord nog eens gelezen. U wilt op een correcte manier financiële afspraken maken met de Vlaamse gemeenten. U wilt een soort financiële-effectenrapport bij beslissingen van andere ministers die een weerslag hebben op de gemeentelijke financiën.

Ik maak me – meer nog dan de andere sprekers hier - zorgen over de voornemens en de beslissingen van deze regering. De gemeenten ontvingen een brief van u. 'In het kader van de onderhandelingen over de Vlaamse begroting 2005 en de Vlaamse meerjarenplanning werd geopteerd om voor het Gemeentefonds vanaf 2005 een vast groeipercentage van 3,5 toe te passen. Het decreet van 5 juli 2002 inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds zal in die zin worden aangepast.' Ik heb daar problemen mee. Voor 2005 komt dat uit op het cijfer dat u zou bereiken indien u de huidige regeling aanvaardt. Voor het jaar 2006 aan de hand van de thans gekende parameters door het Planbureau naar voren gebracht, betekent dit reëel een verlaging van de inkomsten voor de gemeenten met 25 miljoen euro. Dat is 1,5 percent van de overgehevelde inkomsten. Ik vind dit niet correct. De decretale regeling gaf de nodige informatie over de opmaak van de begroting te laat, maar daaraan was perfect een mouw te passen. U had met provisies kunnen werken. U had in de loop van het volgende kwartaal de perfect juiste berekening kunnen meedelen en die kon dan bij de eerstvolgende begrotingsaanpassing worden doorgevoerd.

In uw brief zegt u dat het decreet gewijzigd wordt, niet alleen voor volgend jaar, maar ook voor 2006. Dat gebeurt als er voldoende economische groei is. We komen uit een periode van laagconjunctuur en gaan naar een periode van hoogconjunctuur. U beschouwt de vaste groeivoet van 3,5 percent als een positieve maatregel. Dat is niet correct. Dat bete-

Sauwens

kent dat deze regering haar engagement niet kan volhouden, en dat moet ze eerlijk meedelen. Dit betekent een reële besparing van 25 miljoen euro in 2006 en de volgende jaren. Laat ons aannemen - laat ons hopen - dat de economische groei naar 2,5 tot 3 percent gaat, dan zitten we sowieso met besparingen van 1,5 tot 3 percent per jaar, terwijl de gemeenten het water aan de lippen staat. Vooral een aantal Antwerpse en Vlaams-Brabantse gemeenten hebben het bijzonder moeilijk. U weet het maar al te goed. Ik duid het u persoonlijk echter niet ten kwade.

Denkt u dat de gemeenten de personenbelasting en de roerende voorheffing voor hun plezier optrekken van 6,6 in 1992 naar 7,19 in 2004? Wij moeten onze bevolking erg zwaar belasten, we hebben geen keuze. De opcentiemen stegen van 9,64 in 1992 naar 13,105 vandaag. We rekenen op onze partner, de Vlaamse overheid. Zowel in de vorige als in de huidige legislatuur werd afgesproken dat de inkomsten van de gemeenten welvaartsvast zouden worden. U bent onze verdediger, onze advocaat in de Vlaamse Regering. Deze besparingsmaatregel op dit moment vind ik niet te pruimen! Het ontwerp van decreet moet nog worden goedgekeurd. Ik vraag u dat u al het mogelijke doet om een andere formule uit te werken, dat u een deel van de reële economische groei omzet in inkomsten voor de gemeenten. Ze krijgen immers steeds opnieuw steeds nieuwe taken van de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren: Mevrouw de voorzitter, ik geloof dat iedereen hier duidelijkheid wenst. Veel gemeenten kampen met cashflowproblemen. Ze willen dan ook uw timing kennen, mijnheer de minister.

Ik zal u een vraag stellen om de heer Verfaillie te helpen. Hij zegt dat hij twijfelt, dat hij zijn geloof in de goede afloop kwijt is. Hij heeft zelfs het woord diefstal gebruikt, en hij gaat zelfs de regels niet meer toepassen. Minister Peeters heeft tegen de Elia-heffing gepleit. Heeft een en ander voorwerp uitgemaakt van discussie in de regering? Werd minister Peeters daar teruggefloten? Is die uitspraak van de kaart geveegd? Anders is het ongeloof van de heer Verfaillie daarop gestoeld. Ik wil zijn twijfel wegnemen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister Peeters verkoos een andere vorm van compensatie, namelijk via het BTW-compensatiefonds. Dat idee steun ik. U moet de zaken niet omdraaien, mijnheer Vermeiren.

De heer Francis Vermeiren: Ik draai de zaken helemaal niet om! Ik ben een realist en een pragmaticus. Wat u zegt, is correct. Die compensatie zou zeer goed zijn, maar we weten wat de middelen en de mogelijkheden van deze regering zijn. Ik pleit enkel voor duidelijkheid. Wat wordt het en wanneer?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mevrouw de voorzitter, collega's, als gevolg van de liberalisering van de energiemarkt in Vlaanderen vanaf 1 juli 2003 verminderde de dividendopbrengst voor de Vlaamse gemeenten. Om dit verlies te compenseren werd in artikel 431 van de federale programmawet van 24 december 2002 en in de artikelen 432 tot en met 435 van de programmawet van 22 december 2003, de elektriciteitswet van 29 april 1999 gewijzigd, en de rechtsbasis opgenomen voor de zogenaamde Eliaheffing. Een federale bijdrage op het distributienetwerk zou worden ingevoerd. Elk gewest wordt door middel van een besluit van de deelstaatregeringen gemachtigd volledige of gedeeltelijke vrijstellingen van de federale bijdrage toe te kennen, na overleg met de federale overheid.

Uit het advies van de Raad van State bij de programmawet van 2003 bleek echter dat de Eliaheffing ook een aanpassing van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 vereiste. De wijziging van de bijzondere wet was nodig om de gewesten de mogelijkheid te bieden te worden vrijgesteld van de heffing en de Eliaheffing aan de gemeenten te kunnen doorgeven.

Die wetswijziging vereiste een goedkeuring met een tweederde meerderheid in zowel Senaat als Kamer, en een meerderheid in elke taalgroep. Op 17 juni 2004 heeft de Senaat, en op 15 juli 2004 heeft de Kamer de wetswijziging goedgekeurd die in werking treedt op 1 mei 2004. Toen was de regeringsformatie nog volop aan de gang.

Na de goedkeuring van de bijzondere wet moest de federale regering ook nog de wijziging van de

Keulen

elektriciteitswet aan het parlement voorleggen. De wijziging aan de elektriciteitswet is nodig om de manier te regelen waarop de gelden tot compensatie van het inkomstenverlies van de gemeenten worden verworven en aan de gemeenten worden doorgestort. De federale bijdrage wordt door alle beheerders van het distributienet geïnd. Ze is enkel verschuldigd voor de eerste 25.000 megawatt per uur per jaar, die per afnamepunt op het distributienet worden afgenomen. De beheerders van het distributienet factureren de bijdrage aan hun klanten door. Die bedraagt 4,91 euro per megawattuur.

Op 15 oktober keurde de federale regering het voorontwerp tot wijziging van de elektriciteitswet goed. Na het advies van de Raad van State gaat de tekst naar de Kamer, waar hij nu wordt behandeld. Ik heb over die materie een lang gesprek gevoerd met minister Verwilghen. Ik heb hem bezworen dit af te werken zodat we Elia dit jaar, vanaf 1 mei, in orde kunnen brengen. Hij heeft me beloofd daarvoor tot het uiterste te zullen gaan, en hij acht het ook mogelijk daarin te slagen. Dit is trouwens een engagement van de federale regering. Het vervelende van de hele zaak is dat ik nu geïnterpelleerd word, en ook mijn voorganger er meermaals over geïnterpelleerd werd, terwijl dit in feite op federaal niveau moet worden geregeld. Dit even terzijde, voor de goede orde.

Daarna volgt nog het koninklijk besluit dat de uitvoeringsregels, onder meer de verdeling van de opbrengst tussen de gemeenten en de wijze van uitbetaling, moet vastleggen. Een in de ministerraad overlegd KB moet nog worden goedgekeurd na voorafgaand eensluidend advies van de betrokken Gewestregering. We moeten de verdeling bepalen in overleg met de federale regering, die dat in een ontwerp van KB moet opnemen. De verdeling over de gemeenten moet worden geregeld in een besluit van de Vlaamse Regering. Ook dat moet nog gebeuren.

Het moet duidelijk zijn, ook gezien de verklaringen van andere leden van de Vlaamse Regering, dat we gaan voor Elia, en niet voor alternatieven. Dat is de kaart die we trekken. De modaliteiten van vrijstellingen en van de verdeling over de gemeenten moeten nog worden bepaald. De gewesten zijn bevoegd om, bij besluit van hun regering, na voorafgaand overleg met de federale overheid gehele of gedeeltelijke vrijstelling te verlenen.

U bent er ongetwijfeld van op de hoogte dat volgens de gangbare gegevens de Eliaheffing jaarlijks 172 miljoen euro voor de Vlaamse gemeenten zou moeten opleveren. De Eliaheffing voor 2004 zal echter ten hoogste twee derden van de voorziene jaarlijkse opbrengst of ongeveer 115 miljoen euro bedragen. De wijziging van de bijzondere wet en het voorontwerp van wet tot wijziging van de elektriciteitswet voorzien 1 mei 2004 immers als datum van inwerkingtreding. Dat is intussen ook goedgekeurd.

Ik heb dit dan ook zo verwoord in de gemeentebegrotingsonderrichtingen 2005 die op 27 augustus 2004 door de Vlaamse Regering werden goedgekeurd. Ik heb dit gedaan vanuit het principe van de goede huisvader. Ook de gemeentelijke verantwoordelijken wisten dat de startdatum 1 mei was, en dat er nog begrotingswijzigingen konden worden doorgevoerd, zodat ze niet met fictieve ontvangsten of inkomsten in de begroting zaten.

Twee weken geleden heb ik nog met de federale minister van Energie Verwilghen contact gehad over de Eliaproblematiek en specifiek over de gevolgen voor de gemeenten. Inmiddels werd het reeds geciteerde voorontwerp van wet tot wijziging van de elektriciteitswet op 15 oktober door de federale ministerraad goedgekeurd.

Ik kom tot de uitspraak van minister Vande Lanotte. De compensatie van het inkomstenverlies van de gemeenten als gevolg van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt is een federale maatregel die volgt op een federaal engagement. De Vlaamse Regering heeft reeds bij herhaling bij de federale overheid haar bezorgdheid geuit over het belang en het dringende karakter van een adequate regeling voor de gemeenten. Zij blijft bij het standpunt dat de belofte van de federale overheid ten spoedigste moet worden gehonoreerd.

De Vlaamse Regering is echter niet verantwoordelijk voor het feit dat een regeling uitblijft. Minister Vande Lanotte heeft daarover met mij geen rechtstreeks contact genomen. De huidige Vlaamse Regering blijft net zoals de vorige onverkort achter de Eliaheffing staan. Er zullen geen alternatieve financieringen in de plaats van de Eliaheffing als oplossing naar voren worden gebracht.

Het is totaal onjuist dat het Gemeentefonds met 100 miljoen euro werd of zou worden verhoogd

Keulen

om het verlies aan dividenden te compenseren. Wellicht houden deze uitspraken verband met de reeds belangrijke inspanningen die de Vlaamse Regering via het Gemeentefonds heeft gedaan ten voordele van de gemeenten. Er wordt opgemerkt dat de Vlaamse Regering moet opkomen voor de gemeenten. Welnu, we hebben dat in het verleden gedaan, en we doen dat altijd met volle overtuiging. Er is nooit meer geld naar de gemeenten gegaan dan sinds 1999, nooit is er een grotere inspanning gedaan. Dat is ook te zien aan de cijfers van het Gemeentefonds. Ook de huidige Vlaamse Regering gaat op die weg verder. Het is dus onjuist dat we dit zouden compenseren.

Tijdens de vorige regeerperiode heeft de Vlaamse overheid aanzienlijke inspanningen geleverd voor de ondersteuning van de lokale financiën. Die komen in de eerste plaats tot uiting in de hervorming van het Gemeentefonds door het decreet van 5 juli 2002, dat in voege trad op 1 januari 2003. De middelen werden drastisch verhoogd en het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds werden in het Gemeentefonds geïntegreerd.

Zelfs zonder rekening te houden met deze integratie, groeide het Gemeentefonds tijdens de vorige regeerperiode met meer dan 20 percent aan. Nog voor het totstandkomen van de nieuwe criteria voor het Gemeentefonds had de Vlaamse Regering, in tegenstelling tot vorige regeringen, reeds de indexeringscoëfficiënt voor 100 percent toegepast, terwijl dat voorheen maar gebeurde voor 75 percent, en had ze er nog 2,1 miljard frank extra aan toegevoegd. Vanaf 2003 kwam daar nog eens 1 miljard frank extra bij. Dit zijn geen voorspellingen of interpretaties, het zijn reële gegevens die bij alle bevoegde instanties kunnen worden nagezien.

Door de bundeling van de vroegere fondsen krijgen de gemeenten sneller de middelen uit de Vlaamse begroting dan vroeger, en beschikken ze bovendien over een volledige bestedingsvrijheid. Dat is niet onbelangrijk als het gaat om de vermindering van de administratieve formaliteiten.

Bij de oprichting van het nieuwe Gemeentefonds was er een betoging van maatschappelijk assistenten in Antwerpen, die bang waren hun job te verliezen omdat er voor het Sociaal Impulsfonds geen plan-

nen meer naar Brussel moesten worden gestuurd. De toenmalige regering heeft gesteld dat het geld werd overgemaakt aan de steden en gemeenten, die verder zelf de besteding ervan moesten bepalen. Ze moesten het zelf door hun gemeenteraden laten goedkeuren, en verder was het hun zaak, niet die van Vlaanderen. Bij de mensen die hun brood verdienen met de redactie van de plannen, gaf dat aanleiding tot heel wat onrust. Dat was toen al een vorm van administratieve lastenverlichting door een vermindering van de formaliteiten.

De gemeenten en de OCMW's kunnen bij onderling akkoord beslissen welk deel van het Gemeentefonds rechtstreeks aan het OCMW wordt doorgestort en kunnen beslissen over de verdeling ervan over de financiering van investeringen en de werkingskosten.

Het Gemeentefonds heeft een dubbele doelstelling, namelijk een herverdeling onder de gemeenten naargelang van hun fiscale draagkracht en hun centrumfunctie en een basisfinanciering voor het burgers nabij besturen in medebewind, bijvoorbeeld op het vlak van ruimtelijke ordening, milieu, enzovoort, en voor loketfuncties van de gemeenten. Ik heb er in de huidige begrotingsbespreking samen met de Vlaamse Regering – want het was een beslissing van de hele ploeg – voor gezorgd dat in het Gemeentefonds voor de volledige legislatuur een jaarlijkse stijging met 3,5 percent forfaitair wordt vastgelegd. Dit bedrag is realistisch en vast.

Dat is nu een duidelijk gegeven voor zowel de Vlaamse overheid als voor de gemeenten. Daardoor is het bedrag steeds gekend bij de opmaak van de Vlaamse begroting en van de gemeentebegrotingen en wordt meerjarenplanning eenvoudiger gemaakt. Wie zegt dat dat te weinig is, daag ik uit om de vergelijking te maken met andere fondsen van die orde van grootte.

In absolute cijfers betekent dit dat voor het Gemeentefonds een bedrag van 1.650.000.000 euro op de Vlaamse begroting van 2005 werd ingeschreven. Dat is niet gering, maar de gemeenten hebben dat nodig, ik ben de eerste om dat te onderschrijven. Zoals gezegd ben ik in deze aangelegenheid de advocaat van de gemeenten. Omgerekend gaat het hier om 66,5 miljard frank. Voor 2005 hebben we de broeksriem moeten aanhalen, maar één post is daar volledig aan ontsnapt, en kent zelfs een vaste groeivoet van 3,5 percent.

Keulen

Dat is de verdienste van iedereen in de regering, en in de huidige begrotingssituatie is het geen geringe inspanning. Toen we contact namen met de VVSG, de belangenbehartiger van de gemeenten, was die aangenaam verrast. Iedereen had verwacht, gezien het feit dat er moest worden bezuinigd, dat ook het Gemeentefonds daar niet aan zou ontsnappen. We hebben echter het belang ingezien van slagvaardige gemeenten, en hebben daarom een groeivoet van 3,5 percent toegepast. Mijnheer Van den Heuvel, uw voorstel op basis van de som van inflatie en rentepeil zou in de praktijk lager uitvallen.

De heer Sauwens zei dat dat voor 2005 nog zou kunnen kloppen, maar dat in 2006, als er meer economische groei is, 3,5 percent wel eens lager zou kunnen zijn dan de som van die twee. De heer Sauwens gaat daarbij echter uit van een hypothese, terwijl die 3,5 percent een vast gegeven is. Daar kunnen de lokale besturen zeker van zijn, en ze kunnen er hun bestedingen en plannen op afstemmen.

Mijnheer Verfaillie, deficitaire begrotingen kunnen door de toezichhoudende overheid niet worden geaccepteerd. Ik heb al gewezen op de afspraak met minister Verwilghen voor de uitvoering van Elia, zodat we van die problematiek verlost raken. Ik ben in deze uw tegenstrever niet. Ik ben een medestander van het parlement en van al degenen die verantwoordelijkheden dragen in de gemeenten. Daar heb ik intussen al heel wat tijd in gestoken, ook omdat ik weet hoe belangrijk het is voor de liquiditeitspositie van onze gemeente- en stadsbesturen. Het proces loopt en kent een zekere vaart. Er is ook een timing opgemaakt, en ik heb er ook vertrouwen in dat we die kunnen respecteren.

Er is veel discussie geweest over de vraag of dit retroactief kan worden toegepast. De datum van 1 mei is genoemd. Mij is duidelijk gemaakt, mijnheer Van Hauthem, dat dit met belastingen wel zou kunnen, maar niet met retributies. De invoering van Elia zou dus kunnen vanaf 1 mei.

Als de 3,5 percent wordt toegepast op een volledige regeerperiode van 5 jaar, dan gaat het om een groei van het Gemeentefonds met 300 miljoen euro. Dat is niet gering, en het bewijst dat de Vlaamse Regering wil optreden als de partner van de gemeente- en stadsbesturen.

De inspanningen die de Vlaamse Regering heeft gedaan met betrekking tot de verhoging van het Gemeentefonds, mogen echter geenszins in verband worden gebracht met het verlies aan dividenden ten gevolge van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. Dat is een antwoord op de vraag die de heer Peumans stelde naar aanleiding van de mededeling van minister Vande Lanotte. Met de extra middelen uit het Gemeentefonds heeft de Vlaamse Regering een inhaaloperatie willen doorvoeren ten voordele van de gemeenten met de bedoeling hun bestuurskracht te versterken. De Vlaamse Regering verzet zich principieel tegen een compensatie via het Gemeentefonds voor het inkomstenverlies inzake de dividenden.

Dat is een principiële stellingname, maar we hebben er bovendien ook de middelen niet voor. Ik wou dat het anders was, vanuit de bekommernis om financieel gezonde steden en gemeenten, maar het gaat niet gezien de budgettaire context. Dat zal ook voor 2005 en 2006 het geval zijn. Nadien moeten we zien wat we extra kunnen doen met de Lambermontgelden.

Mijnheer Peumans, ik kom tot de weerslag op de gemeentebegrotingen. Vermits de doorstorting van de Eliaheffing naar de gemeenten een federale aangelegenheid is en de Vlaamse Regering geen meester is van het tijdsfad daaromtrent, heeft zij de gemeenten steeds aangeraden om ter zake een voorzichtig beleid te voeren. Dat hebben de meeste ook gedaan. Die aanbevelingen werden bijvoorbeeld gedaan in de opeenvolgende begrotingsonderrichtingen sinds 2003. *(Opmerkingen van de heer Johan Sauwens)*

Mijnheer Sauwens, er zijn er die maar een klein aandeel van Elia in hun begroting hebben ingeschreven, bijvoorbeeld 10 percent. Sommigen hebben zelfs niets ingeschreven. Anderen hebben gedaan wat in de omzendbrief stond, en hebben twee derden ingeschreven. Nog anderen houden het daar ergens tussenin. Er zijn dus zeker gemeentebesturen die een lager bedrag hebben ingeschreven, onder de norm die werd aangegeven in de omzendbrief van mijn voorganger, minister Van Grembergen.

Ik stel vast dat, mee op basis van die aanbeveling, niet alle Vlaamse gemeenten de verwachte ontvangsten inzake de Elia-heffing in hun begroting 2004 hebben ingeschreven. De situatie is echter

Keulen

sterk verschillend van gemeente tot gemeente. We stellen trouwens ook grote verschillen vast voor wat betreft de toekomstige opbrengsten uit de energiesector, zowel per intergemeentelijk samenwerkingsverband, dus per intercommunale, als tussen de gemeenten onderling. Dat verschil heeft te maken met het rendement en de waarde van de infrastructuur.

In de omzendbrief met instructies voor de gemeentebegrotingen voor 2005 wordt, met betrekking tot de Elia-heffing, bepaald dat wanneer in 2004 geen invorderingsrechten zouden kunnen worden vastgesteld, de besturen die in hun begrotingen voor 2004 wel een opbrengst inzake de Elia-heffing hebben geraamd, hun geraamd algemeen begrotingsresultaat voor 2004 moeten verminderen met de begrote opbrengst van die heffing, hetzij via een begrotingswijziging, hetzij in de overzichtstabel bij de begroting 2005.

Voor zover het aandeel voor 2004 zal worden toegekend in 2005, moeten die ontvangsten opnieuw worden geraamd in de begroting 2005, onder de rubriek vorige jaren. Voor het dienstjaar 2005 moeten de gemeenten voor de raming van hun Elia-opbrengsten uitgaan van de door hun netbeheerders verstrekte gegevens. Iedereen heeft die gekregen van zijn intercommunale. Het is immers ook op basis van die gegevens dat de CREG de berekeningen zal uitvoeren van de aan de gemeenten toekomende bedragen, via een formule die opgenomen is in het ontwerp van KB tot uitvoering van artikel 22 bis van de elektriciteitswet van 29 april 1999.

Wat betreft het verlies aan inkomsten, afkomstig van de hogere overheid, nog het volgende. Vlaanderen is bevoegd voor de algemene financiering van de lokale besturen. Ik heb al aangestipt welke belangrijke inspanningen Vlaanderen heeft gedaan voor de lokale besturen. Ik zal samen met de Vlaamse Regering erover waken dat de financiering op peil blijft, maar de Vlaamse overheid kan tekorten, die het gevolg zijn van federale maatregelen, niet bijpassen, bijvoorbeeld via een verhoging van de overheidsfondsen. Vlaanderen kan hiervoor niet worden aangesproken. Daarvoor zijn trouwens ook geen middelen voorhanden.

De Vlaamse Regering zal wel blijven ijveren voor een correcte transfer van federale middelen die de

lokale besturen toekomen. Vandaar ook mijn inspanningen en het voortdurende contact met minister Verwilghen. De regering doet dat onder meer in het geregeld politiek overleg tussen de federale regering en de gewesten, waar zij de bekommernissen van de gemeenten meedeelt en pleit voor correcte oplossingen.

De Vlaamse Regering meent echter dat de lokale besturen zelf in de eerste plaats ook met de federale overheid afspraken moeten maken als het gaat over aangelegenheden die hun aanbelangen. Ik heb dit ook al doorgepraat met de VVSG. De Vlaamse Regering kan dat gesprek evenwel vergemakkelijken, maar de besturen zijn er uiteindelijk zelf voor verantwoordelijk.

Ik ben voor slagkrachtige gemeenten met veel autonomie. Ik wil daarom de advocaat zijn in Brussel van de 308 Vlaamse gemeenten. Met het Gemeentefonds hebben wij al serieuze inspanningen gedaan. Ik probeer samen met mijn collega's uit de Vlaamse Regering het Elia-dossier zo snel mogelijk tot een goed einde te brengen. De Vlaamse Regering moet zich nog uitspreken over het aspect vrijstellingen en het mechanisme voor de verdeling van de Elia-gelden over de gemeenten.

De gemeenten moeten voldoende financiële middelen hebben om bestuurskrachtig te zijn. Daarbij heeft de Vlaamse overheid een rol te spelen. Anderzijds moeten de gemeenten zich ook beraden over wat hun kerntaken zijn, en moeten ze de lokale fiscaliteit een invulling geven.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. We zullen daar in de loop der tijden nog wel op terugkomen. U hebt verwezen naar het interministerieel overleg. De federale regering moet toch eens duidelijk worden gemaakt dat alle maatregelen die worden genomen, op een of andere manier een weerslag kunnen hebben op de gemeenten. Er worden allerlei dingen gelanceerd, waar wij achteraf het slachtoffer van zijn. U, als onze advocaat, zou dat aan de federale ministers, hetzij die van Begroting, hetzij die van Binnenlandse Aangelegenheden, eens duidelijk moeten maken.

Als ik het goed begrepen heb, dan zal met terugwerkende kracht vanaf 1 mei 2004 acht twaalfden

Peumans

worden uitbetaald, althans als al de uitvoeringsbesluiten klaar zijn. Dat betekent voor de begrotingsonderrichtingen dat een dubbel bedrag mag worden ingeschreven, namelijk het bedrag dat betrekking heeft op 2004, en het bedrag voor 2005. In het ontwerp van elektriciteitswet staat duidelijk dat het wordt gehalveerd vanaf 2007. Voor ons meerjarenplan mogen we er dus op rekenen voor de periode van 2004 tot 2007. Klopt dat?

Minister Marino Keulen: Dat klopt.

Als u zegt dat de groei van het Gemeentefonds een cadeau is, mag u niet vergeten dat ook de gemeenten af te rekenen hebben met inflatie. Tot slot zijn ook de vroegere trekkingsrechten geïntegreerd in het Gemeentefonds. Over dat geld konden de gemeenten vroeger ook al beschikken.

De heer Jan Peumans: Er moet een belastingverhoging worden ingevoerd. De politiehervorming is daar een heel mooi voorbeeld van. Volgens de federale premier zou die de gemeenten geen euro kosten, terwijl die alleen al voor de gemeenten Bilzen, Hoeselt en Riemst 30 of 35 miljoen Belgische frank kost. Het is dan ook gevaarlijk om in het parlement te verklaren dat het Gemeentefonds dat zal compenseren, want de ontzuivering is achteraf des te groter. Ik vind dat u het recht hebt om tegen de federale minister te zeggen dat zulke uitspraken niet kunnen.

Minister Marino Keulen: Dat is intussen al gebeurd.

Het zogenaamde belfortprincipe waarmee we in Vlaanderen bepalen wat de kostprijs is van opdrachten die we aan de gemeenten toekennen, zou ook op het federale niveau moeten worden toegepast. Er zijn immers nog heel wat zaken op federaal niveau die gevolgen hebben op gemeentelijk vlak. We hebben dan wel een interne soevereiniteit over de gemeenten, provincies en OCMW's, maar heel wat federale beslissingen hebben een blijvend effect op de gemeenten omdat ze daar van toepassing zijn. Dergelijke problemen moeten door alle partijen worden aangekaart binnen de respectieve parlementen. Er moet in het federaal parlement worden gepleit voor de invoering van het belfortmodel. Doordat het federale niveau dat belfortprincipe niet hanteert, worden de gewestregeringen aangesproken over zaken die op federaal

niveau zijn beslist en een weerslag hebben op de gemeenten.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mijnheer de minister, op basis van het gezonde belfortprincipe zal ik u elk jaar duidelijk maken hoeveel de beslissing van 3,5 percent vaste groeivoet de Vlaamse gemeenten kost. Op momenten van inflatie zal dat percentage niet voldoende zijn en zullen we percentages krijgen van 4,5 of 5 percent.

Minister Marino Keulen: Die beslissing is genomen door een meerderheid en wordt mee bepaald door een budgettaire context. Hier speelt dan ook het principe van de gedeelde verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik sluit me aan bij de heer Sauwens wat dat laatste punt betreft.

Mijnheer de minister, de lokale besturen hebben van hun netwerkverdelers het geraamde bedrag van de Elia-opbrengsten ontvangen. Anderzijds zegt u dat de Vlaamse Regering de juiste modaliteiten voor de verdeling van die opbrengsten over de lokale besturen nog moet bepalen. Is dat geen tegenspraak?

Minister Marino Keulen: In het KB wordt bepaald wat de gemeenten uiteindelijk zullen krijgen. De vrijstelling is een rechtstreeks besluit van de Vlaamse Regering. Over de modaliteiten en parameters is nog geen beslissing genomen. U verwijst naar de bestaande situatie, waarbij een soort referentie werd gegeven om te bepalen wat de besturen ongeveer kunnen verwachten.

De heer Koen Van den Heuvel: De lokale besturen kunnen dus nagenoeg zeker zijn van het bedrag dat ze de voorbije weken hebben ontvangen?

Minister Marino Keulen: U mag me geen woorden in de mond leggen die ik zelfs nog niet bij benadering heb gesuggereerd. U bent nieuw hier: zo gaan we niet met elkaar om in dit huis.

De parameters en de modaliteiten inzake de verdeling en de nieuwe bedragen die aan de gemeenten zullen worden toegewezen, moeten nog worden bepaald.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, ik begrijp iets niet aan uw betoog. Ofwel ben ik niet goed mee, ofwel hebt u zich verkeerd uitgedrukt.

U zegt dat wat federaal minister Vande Lanotte in de Kamer heeft gezegd over die 100 miljoen euro die de Vlaamse Gemeenschap extra ter beschikking zou stellen van de gemeenten, niet klopt. Maar als ik het definitieve voorstel om de Elia-taks in te voeren bekijk, dan klopt dat wel. Vanaf 2007 wordt die taks gehalveerd, om vanaf 2010 te verdwijnen. Een of andere excellentie – ik weet niet precies meer wie – heeft gezegd dat dit dan op tijd en stond zal worden gecompenseerd door de Vlaamse overheid. Uiteindelijk krijgt minister Vande Lanotte dan toch gelijk.

Ik zou graag hebben dat u in uw budgettaire prognose voor de komende jaren, eventueel met de middelen van het Lambermontakkoord, nu al een initiatief neemt in de schoot van de Vlaamse Regering om vanaf 2007 extra geld en vanaf 2010 nog meer geld te vragen voor de gemeenten, indien die Elia-taks er daadwerkelijk komt. Zo vermijden we dat we in 2007 en 2010 dezelfde discussie moeten voeren als vandaag.

Minister Marino Keulen: We moeten op een volwassen manier met elkaar omgaan. U maakt ook deel uit van de meerderheid. Ik ben de eerste om, als we iets extra kunnen doen voor de gemeenten en de steden, dat ten volle te ondersteunen en ter zake mee het voortouw te nemen. Ik geloof immers dat, indien we het geloof van de mensen in de politiek willen terugwinnen, we daar alleen in zullen slagen via de gemeenten. Ik heb u dat trouwens ook gezegd naar aanleiding van een meerderheidsoverleg. We kunnen de mensen het belang van de politiek duidelijk maken door te verwijzen naar steden en gemeenten. Daar zien de mensen immers de concrete gevolgen van beleidsmaatregelen. Brussel is abstract, de gemeente is concreet.

De heer Jan Verfaillie: Maar vandaag is er geen respect.

Minister Marino Keulen: Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid. U zit nu ook mee aan tafel en moet mee uw verantwoordelijkheid nemen.

Ik wou dat het anders was, maar we kunnen zelf geen geld drukken om het aan de gemeenten te geven. We bevinden ons immers ook in een bepaalde

budgettaire totaalcontext. Voor die context dragen de regering en de meerderheidsfracties in het parlement samen de verantwoordelijkheid.

De heer Jan Verfaillie: U moet dit niet doorschuiven. U hebt ter zake een veel grotere verantwoordelijkheid en veel meer middelen om dit te realiseren dan ikzelf.

Minister Marino Keulen: Dat is geen enkel probleem. Zoals ik daarnet zei, ben ik de eerste om mee aan die kar te trekken, maar het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Ik denk dat mijn antwoord zeer genuanceerd was.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de naleving van de taalwetgeving door gemeentebesturen bij het onthaal van Franstaligen en anderstaligen

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de naleving van de taalwetgeving door gemeentebesturen bij het onthaal van Franstaligen en anderstaligen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, in een normaal land en in normale omstandigheden zou er geen discussie zijn over het feit dat anderstaligen zeker bij de aanvang van hun verblijf inzake taalgebruik worden tegemoet getreden door de gemeentelijke administratie. In de Vlaamse Rand rond Brussel moeten we echter rekening houden met Franstaligen die zich manifest niet willen aanpassen en daartoe zelfs worden aangemoedigd door de Franse Gemeenschap. Dit plaatst de betrokken gemeentebesturen vaak in een moeilijke positie. Dat moeten we durven toegeven. Hier geldt toch ook wel de vaststelling dat wie een vinger geeft al gauw een arm kwijt is.

Gelukkig is er de taalwetgeving, die afluïnt wat mag en wat niet mag. We stellen de afgelopen weken

Van Nieuwenhuysen

echter vast dat sommige gemeentebesturen blijkbaar nogal losjes omspringen met die wetgeving. In Vilvoorde worden in het gemeentehuis blijkbaar tolken ter beschikking gesteld van Franstaligen en anderstaligen. Op de vorige gemeenteraad van Meise heeft het gemeentebestuur op een vraag van de gemeenteraad onomwonden toegegeven dat het gemeentepersoneel Franstaligen en anderstaligen systematisch in de eigen taal helpt.

Zowel Vilvoorde als Meise zijn daarmee in overtreding met de taalwetgeving inzake bestuurszaken. Daarin staat dat elke plaatselijke dienst uitsluitend de taal van zijn dienst mag gebruiken voor de betrekkingen met particulieren. Strikt genomen, mag er dus enkel in het Nederlands worden gehandeld aan de loketten van de gemeentehuizen, ook in de Vlaamse Rand rond Brussel. Ik heb het hier niet over de faciliteitengemeenten.

Ik ben de eerste om toe te geven dat de toepassing van die regel niet altijd even gemakkelijk is. Het is net daarom dat in 2002 de VZW De Rand een aantal heel interessante studiedagen heeft georganiseerd over het onthaal en het integratiebeleid in de Vlaamse Rand. Heel wat gemeentebesturen uit de regio hebben het toen, spijtig genoeg, niet nodig gevonden om aanwezig te zijn. Ik weet niet of dat het geval was voor de gemeenten waarover ik het hier heb gehad. Het zou me echter niet verwonderen.

Uit getuigenissen van die gemeentebesturen en gemeentelijke administraties die wel aanwezig waren, bleek dat de aanpak nogal verschilde. Een gemeente als Tervuren is wat het taalgebruik betreft, ook nogal tegemoetkomend, al gaat ze niet zover als Meise. In een eerste contact wordt wel een taal gesproken die de anderstaligen begrijpen. Dit gebeurt dan meestal om uitleg te geven over het functioneren en het gebruik van de taalwet. Daarbij wordt aangeraden om lessen Nederlands te volgen.

Gemeenten als Sint-Pieters-Leeuw stellen zich kortader op. Daar gebruiken de gemeentelijke ambtenaren systematisch het Nederlands. De anderstaligen kunnen wel hun taal blijven spreken. Volgens de eerste schepen van de gemeente levert dit heel weinig problemen op. De doelstelling is kortdaat op te treden maar ook beleefd te blijven. Men kan zich gemakkelijk indenken dat dit voor de betrok-

ken ambtenaar niet altijd even gemakkelijk is. Dat is ook de reden waarom destijds de provinciale bestuurschool van Vlaams-Brabant, het PIVO, een training heeft georganiseerd voor een vierhonderdtal provinciale loketambtenaren.

Het interessante is dat een door het provinciebestuur uitgewerkte standaardnorm werd gehanteerd. De eerste regel ervan is dat alle gemeentebesturen de taalwetgeving moeten naleven. Omdat het uiteraard allemaal Vlaamse gemeenten zijn, wordt in principe uitsluitend het Nederlands gebruikt. De tweede regel is dat het contact met de burger, ook in probleemsituaties, altijd in het Nederlands verloopt. De burger moet, met andere woorden, duidelijk aanvoelen dat alleen het Nederlands de officiële taal is van de gemeente waar hij zich bevindt. De derde vuistregel is dat er nooit automatisch wordt overgeschakeld op een andere taal. Indien dat in een bepaalde situatie noodzakelijk is, kan er wel worden overgeschakeld naar een andere taal. Er moet dan wel eerst duidelijk worden gemaakt dat dit uitzonderlijk is en dat ook wordt gezegd waarom een andere taal wordt gebruikt.

De afgelopen weken bleek echter dat sommige gemeentebesturen de taalwet gewoonweg naast zich neerleggen. Mijnheer de minister, het lijkt me dan ook aangewezen dat u zeker bij de aanvang van de nieuwe legislatuur enige duidelijkheid verschaft over de interpretatie die de gemeenten aan de taalwet moeten geven wanneer het personeel met Franstaligen of anderstaligen wordt geconfronteerd.

Mijnheer de minister, heeft de Vlaamse Regering al dan niet recent richtlijnen verstrekt aan de gemeentebesturen, en meer in het bijzonder aan die van de Vlaamse Rand en de taalgrensgemeenten, over de wijze waarop Franstaligen en anderstaligen conform de taalwetgeving moeten worden ontvangen? Dit is niet onbelangrijk. Het aantal neemt alsmat toe. De standaardnorm van de provincie Vlaams-Brabant lijkt me in dat opzicht verdedigbaar. Het zou niet slecht zijn mocht u die norm ondersteunen op een meer dan vrijblijvende manier. Hebt u al gereageerd op de onwettige handelswijze van de gemeentebesturen van Meise en Vilvoorde?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, naar aanleiding van de vraag heeft

Keulen

mijn administratie contact opgenomen met het gemeentebestuur van Meise. Uit de meegedeelde informatie blijkt dat tijdens de gemeenteraadszitting van 30 september 2004 zeker niet onomwonden werd gesteld dat het gemeentepersoneel Franstaligen en anderstaligen systematisch in hun eigen taal verder zou helpen. Wel heeft de burgemeester blijkbaar, naar aanleiding van een interpellatie van een lid van de oppositie, geantwoord dat dit wellicht wel eens zal gebeuren, maar dat dit waarschijnlijk ook in andere gemeenten het geval zal zijn. Hij heeft er onmiddellijk aan toegevoegd dat het college van burgemeester en schepenen erop toeziet dat het personeel de taalwetgeving respecteert.

Als blijkt dat het bestuur het Nederlandstalig karakter van de gemeente in de kijker plaatst, gaf de burgemeester nog aan dat op de invalswegen naar de gemeente borden geplaatst werden met de vermelding 'Meise Vlaamse Gemeente' en dat uitgevers van anderstalige reclamefolders stelselmatig worden aangeschreven met het verzoek het Nederlandstalig karakter van de gemeente te respecteren.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, de uitspraak waarnaar u verwijst, werd blijkbaar gedaan tijdens de behandeling van een voorstel tot oprichting van een werkgroep 'Vlaams Karakter Meise', die de bedoeling heeft Nederlandse taallessen aan anderstaligen te subsidiëren en een werkbaar protocol vast te leggen voor de gemeentelijke administratie aangaande het taalgebruik in dat verband. Ook dit initiatief toont aan dat de gemeente Meise actief bezig is met de problematiek van het taalgebruik binnen de gemeente.

Indien blijkt dat vreemdelingen aan het loket sporadisch in een andere taal dan het Nederlands worden geholpen, en zulks met het oog op het bevorderen van hun integratie, dan lijkt me dat niet per definitie in strijd te zijn met de taalwetgeving. Ik leg er wel de nadruk op dat het gebruik van het Nederlands de norm is. Uiteraard moet het gebruik van een andere taal een uitzondering blijven en geen algemene regel worden. Personen moeten de tijd en de gelegenheid hebben zich in de Vlaamse gemeente te integreren, ook wat de taal betreft. Ik ben ook bevoegd voor Inburgering en Integratie. Ook daar gebruiken we die werkwijze. Dit kan echter nooit een afdwingbaar recht worden. Het gaat om een vorm van onthaal en gastvrijheid, die

echter niet voor het leven kan gelden. De andere taal wordt gebruikt om de anderstaligen te helpen. Na verloop van tijd moeten die mensen hun plan kunnen trekken.

Op grond van artikel 12 van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gebruikt iedere plaatselijke dienst die in het Nederlands taalgebied is gevestigd, uitsluitend de taal van dat gebied bij zijn betrekkingen met particulieren. Voor de gemeente Meise is dat uiteraard het Nederlands. Dit betekent dat de ambtenaren van de Vlaamse gemeentelijke administraties zich uitsluitend in het Nederlands richten tot particulieren die zich bijvoorbeeld aan het loket aanbieden.

Naar aanleiding van een vraag die u enige tijd terug stelde aan mijn voorganger met betrekking tot het taalgebruik in de stad Mechelen, waarbij de stad tolken ter beschikking stelde om in bepaalde omstandigheden ambtenaren bij te staan in hun contacten met anderstaligen, antwoordde voormalig minister Van Grembergen dat artikel 12 van de taalwet niet belet dat de gemeentelijke diensten zich derwijze mogen organiseren dat zij de vreemdelingen helpen door ervoor te zorgen dat zij de vragen van vreemdelingen begrijpen en hen zodoende correct kunnen verder helpen of informeren. Ik ben het eens met die stelling.

Het komt daarbij wel aan de gemeentebesturen toe de modaliteiten en situaties te bepalen waarin het deze dienstverlening organiseert. Dit houdt dan ook in dat de persoon die zich aanbiedt zeker niet het recht heeft om te eisen in zijn taal te worden geholpen. Het gaat om een vorm van gastvrijheid en onthaal.

Wat de vraag naar richtlijnen aan de gemeentebesturen betreft, verwijs ik naar de omzendbrief over het taalgebruik in de gemeentebesturen van het Nederlandse taalgebied, die tijdens de legislatuur 1995-1999 door toenmalig minister Peeters werd uitgevaardigd. Deze omzendbrief bevat alle nodige bepalingen en is voldoende duidelijk, zodat een nieuw initiatief niet nodig is.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat u de handelswijze van

Van Nieuwenhuysen

het gemeentebestuur en van de burgemeester, een partijgenoot van u, eigenlijk goedkeurt en accepteert. Wat mij betreft, gaat het hier duidelijk om een overtreding van de taalwet. Het gaat niet alleen om buitenlanders en vreemdelingen, maar vooral om Franstaligen. U zegt dat we in eerste instantie een tegemoetkoming kunnen doen. Dat is eigenlijk ook de filosofie die achter de faciliteitenwetgeving zit. In dit geval gaat het echter niet om faciliteitengemeenten. In de praktijk leidt een dergelijke houding allesbehalve tot integratie van de betrokkenen, wel integendeel.

Vorig jaar heb ik inderdaad een vraag gesteld over de tolken in Mechelen. In het antwoord had toenmalig minister Van Grembergen het duidelijk over anderstaligen en vreemdelingen, en niet over Franstaligen. Het inzetten van tolken ten behoeve van Franstaligen is niet conform de taalwetgeving. Het gaat inderdaad niet om een recht, wel om een vorm van gastvrijheid. U weet echter heel goed dat in de Vlaamse Rand rond Brussel iedere uiting van gastvrijheid en tegemoetkoming wordt misbruikt door de Franstaligen om zich taalfaciliteiten toe te eigenen, waar ze geen recht op hebben.

Wat me wel plezier doet, is dat u de omzendbrief-Peeters als richtsnoer blijft gebruiken. Het is belangrijk dat u dat zegt. In de loop van de volgende maanden zal die omzendbrief nog ter sprake komen op een ander niveau.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de hervorming van de brandweerdiensten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verfaillie tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de hervorming van de brandweerdiensten.

De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, na de poli-

tiehervorming staat de reorganisatie van de brandweerdiensten op de agenda van de federale regering. De noodzaak tot een optimale organisatie van de brandweerdiensten staat buiten discussie. De veiligheid van de mensen is immers van primordiaal belang en het is een onontbeerlijke vereiste dat de brandweerdiensten zo georganiseerd zijn dat ze op de meest efficiënte manier kunnen optreden wanneer ze daartoe worden opgeroepen.

Bij de gemeentebesturen bestaat er over deze hervorming heel wat ongerustheid. De ervaring met de politiehervorming doet bij heel wat gemeenten de vrees rijzen dat ze uiteindelijk zullen worden geconfronteerd met heel wat meerkosten. Het is belangrijk dat daarover van bij het begin van de werkzaamheden omtrent de hervorming van de brandweer duidelijkheid is.

Federaal minister van Binnenlandse Zaken Dewael kwam bij de federale begrotingsbesprekingen met een grote smile naar buiten omdat hij veel extra centen zou hebben binnengehaald voor de brandweer. Toen bleek dat het ging over exact 2,5 miljoen euro. Daarop antwoordde de brandweerefederatie nogal laatdunkend dat met 2,5 miljoen euro nog geen vijf nieuwe ladderwagens kunnen worden aangekocht. Ik word als burgemeester elk jaar eraan herinnerd, bij het verdelen van de provinciale pot voor het aankopen van brandweermateriaal, dat die pot al dertig jaar op hetzelfde niveau is gebleven terwijl de kostprijs van het brandweermateriaal exponentieel is gestegen.

Heel wat gemeenten hebben op het vlak van de brandweer al heel wat inspanningen geleverd. Het duidelijkste bewijs daarvan heb ik tijdens het weekend gezien bij een spijtig familiaal drama. We hadden de brandweer nodig en alle brandweerdiensten van de regio waren ter plaatse. Ik heb kunnen vaststellen dat die mensen in de meest efficiënte en professionele omstandigheden te werk zijn gegaan. Hoedje af daarvoor.

Mijnheer de minister, in welke mate is de Vlaamse Regering betrokken bij de aangekondigde hervorming van de brandweerdiensten? Heeft de Vlaamse Regering reeds een standpunt ingenomen omtrent de richting die deze hervorming volgens haar moet opgaan? Heeft de Vlaamse Regering reeds maatregelen uitgewerkt om ervoor te zorgen dat de hervorming van de brandweerdiensten geen financiële aderlating wordt voor de gemeenten? Ik vraag dit

Verfaillie

om te voorkomen dat u binnen het halfjaar vanwege alle fracties interpellaties of vragen zult krijgen om de belangen van de gemeenten veilig te stellen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer Verfaillie, in alle rust en kalmte, dit is niet ernstig. U weet dat we over de brandweer rechtstreeks geen enkele bevoegdheid hebben en dat we alleen advies kunnen geven over personeelsaangelegenheden. Zelfs daarop hebben we geen rechtstreekse impact. U hebt het over interpellieren. Het is toch eveneens basisdemocratie dat men dat doet op het niveau waar het hoort te gebeuren. Voor de ernst van het Vlaams Parlement is dit zeer belangrijk. U illustreert hierdoor een onmacht die er in feite niet is, gewoon omdat de bevoegdheid op een ander terrein zit.

Ik begrijp dat u als burgemeester kampt met een probleem en dat u dat wil oplossen. Dan moet er bij de federale minister worden geïnterpelleerd of u moet hem in uw hoedanigheid van burgemeester een brief schrijven.

Wij hebben hierop geen rechtstreekse impact en ik verschuil me hier niet achter om niets te doen. Onze actieradius op dat terrein is quasi nihil. Dat is niet uit onwil van mijnentwege of omwille van slechte intenties, het gaat om de wettelijkheid waarbinnen ik moet opereren. Het is hetzelfde als wanneer u tegen iemand met een rijbewijs B zou zeggen: wanneer gaat u nu eens met een vrachtwagen rijden.

U vraagt naar maatregelen van de Vlaamse Regering op dit vlak. U bent zelf lid van de meerderheid. We zijn verantwoordelijk voor onze eigen competenties en bevoegdheden. Die willen we ten volle opnemen. Ik wil mijn rol als advocaat van de gemeenten spelen, maar we moeten elkaar het functioneren niet onmogelijk maken. We moeten ons toespitsen op onze core business en we hebben daarmee al heel veel werk.

Ik zal contact opnemen met minister Dewael met de vraag hoe het staat met de hervormingen en of hij erover wil waken dat ze geen ontsporing zullen betekenen voor de financiën van de gemeenten. Daar houdt mijn mogelijkheid op. Een noodscenario van Vlaamse kant, een soort van provisie dus

om de problemen op te vangen, is er niet en ik denk niet dat wij daarvoor moeten zorgen. Elk beleidsniveau moet de verantwoordelijkheid opnemen die het krachtens de Grondwet toebedeeld kreeg.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de minister, met alle respect voor u als minister van Binnenlandse Aangelegenheden, maar u hebt gezegd dat u de advocaat bent van de Vlaamse gemeenten en dat de Vlaamse Regering het regeerakkoord goed zal uitvoeren zodat er een basisfinanciering is voor de gemeenten. Een basisfinanciering vanuit de Vlaamse overheid heeft geen zin als aan de andere kant van de straat al onze centen terug worden weggehaald.

Zoals ik in mijn inleiding heb gezegd, hebt u daar rechtstreeks geen vat op. Ik doe een oproep aan u dat u tenminste contact zou opnemen met de federale regering, zou zeggen dat de behandeling van de lokale besturen dienaangaande van prioritair belang is en dat de extra financiële lasten die worden opgelegd tot een minimum worden beperkt. Anders zullen de gemeenten uw centen moeten gebruiken om de brandweer te financieren.

Minister Marino Keulen: Nogmaals, ik zal met mijn federale collega contact opnemen. Ik meen oprecht dat ik de advocaat wil zijn van de gemeenten. Ik wil echter niet worden geconfronteerd met het feit dat we zoveel op de kar laden dat die kar alleen maar kan blijven steken door ons te bekommeren over dingen waarvoor we niet rechtstreeks en zelfs niet onrechtstreeks bevoegd zijn. Onze betrokkenheid bij de brandweer is zeer minimaal. Ik hoop dat het ooit anders kan, want ik vind dit bij uitstek een gewestmaterie, gezien het feit dat ze zo nauw is verbonden met de gemeenten. Tot nader order is het echter een federale aangelegenheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Joris Van Hauthem treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de synergie tussen gemeentebesturen en OCMW's

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vanderpoorten tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de synergie tussen gemeentebesturen en OCMW's.

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, gisteren en vandaag was er in de pers nogal wat heisa over een voorstel dat is gelanceerd door u, mijnheer de minister, namelijk dat de OCMW-voorzitter in de toekomst ook schepen van Sociale Zaken zou zijn. Uit het feit dat er blijkbaar een groot draagvlak bestaat voor dit voorstel, wat ik opmaak uit allerlei reflecties die er zijn geweest, blijkt dat er nood is aan meer synergie tussen het OCMW en de gemeenten.

Iedereen die een lokaal mandaat bekleedt, kent de spanningen die er kunnen zijn tussen de OCMW- en gemeentediensten en tussen mandatarissen ervan. Diezelfde mandatarissen weten ook dat waar een samenwerking wel lukt, die een grote meerwaarde kan bieden. Dat is zo op het vlak van transparantie, waarbij de burgers makkelijker weten tot wie ze zich moeten wenden, maar er is ook een budgettaire en een personele meerwaarde. Op lokaal niveau is er immers altijd een tekort aan personeel en budget.

Een vrijblijvende samenwerking kan natuurlijk altijd, maar in de praktijk blijkt dat een structurele samenwerking tussen gemeente en OCW niet altijd evident is en dat de voogdijoverheid hier dikwijls een andere mening op nahoudt dan de lokale besturen zelf.

Momenteel is het blijkbaar erg moeilijk om gebouwen gezamenlijk door het OCMW en de gemeente te laten bouwen, beheren en gebruiken. Het is eveneens bijna onmogelijk om personeel aan te werven dat tegelijkertijd voor OCMW en gemeente kan werken. Ik ken hier alleszins een aantal voorbeelden van. Veel gemeenten zien in een verregaande samenwerking met hun OCMW nochtans een

goede manier om efficiënter en zuiniger te werken omwille van de voordelen op financieel vlak en personeelsvlak.

Mijnheer de minister, welke samenwerking is momenteel al mogelijk tussen een gemeente en haar OCMW? Welke zaken kunnen nog niet samen gebeuren? Welke mogelijkheden wilt u de komende jaren aan de gemeentebesturen en OCMW's bieden om meer en efficiënter samen te werken?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mevrouw Vanderpoorten, als we vertrekken vanuit de notie goed bestuur, lijkt me een goede samenwerking en integratie van het OCMW in de gemeente ontzettend belangrijk. Ik heb zelf 16 jaar gemeentelijke ervaring. Ik heb in de meerderheid en in de oppositie gezeten. Er kan een concurrerend beleid bestaan tussen de schepen van Sociale Zaken en het OCMW, die elk met hun projecten, voorstellen en maatregelen komen. Dit werkt misleidend ten aanzien van het publiek, is onefficiënt en kostenverhogend.

Het is uiteindelijk de gemeente die de toelage moet geven aan het OCMW en het werkingstekort moet helpen dekken. Daarom is het goed dat de twee nauw aan elkaar worden gelinkt en deels in elkaar worden geïntegreerd. Vlaanderen kan dit trouwens niet regelen, want de OCMW-wet is een federale wet en daar kunnen we niet aan raken. Zelf stel ik voor dat de OCMW-voorzitter ook schepen van Sociale Zaken zou zijn, precies om naar buiten uit één gezicht te creëren dat symbool staat voor het hele sociaal beleid.

Het nieuwe gemeentedecreet wil ik niet decreteren over de gemeenten heen, ik wil dit in overleg opbouwen. Ik zal overleg hebben op 6 november met een aantal mensen die beleidservaring hebben als burgemeester en als OCMW-voorzitter en met de VVSG. We zullen nagaan hoe we de doelstelling van een slagvaardig en efficiënt gemeentelijk bestuur kunnen bereiken.

Er is bijvoorbeeld ook samenwerking mogelijk op administratief vlak. De gemeentesecretaris zou tegelijkertijd ook de functie van OCMW-secretaris kunnen vervullen. Men zou dit ook kunnen uitbreiden in de richting van de ontvangers. Er moeten nog andere mogelijkheden bestaan, bijvoorbeeld om de top te versmallen en meer ruimte te

Keulen

laten om te investeren in de subtop. Ik denk bijvoorbeeld aan het aantrekken van juristen op de gemeentehuizen, wat op dit ogenblik nog maar weinig het geval is, of andere geschoolde krachten en mensen met een universitaire achtergrond die als expert of raadgever kunnen optreden in een bepaalde discipline.

Ik zal u de lijst, die zeer technisch is, met alles wat vandaag mogelijk is, overhandigen. De grond van de zaak is dat de mogelijkheden vandaag beperkt zijn. Dat heeft te maken met de historische context. Gemeenten en OCMW's hebben een andere historische oorsprong. De OCMW's spruiten voort uit de bergen van barmhartigheid. Met de stappen die ik nu wil zetten, zoals bijvoorbeeld het overleg op 6 november en het nieuwe gemeentedecreet, willen we gaan naar een situatie waarbij samenwerking beter en gemakkelijker kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik weet dat het moeilijk is. Ik vind het dan ook al heel belangrijk dat de Vlaamse Regering zich ertoe engageert om daaraan te werken. Een groot gemeentedecreet is belangrijk maar kleine stappen in samenwerking zijn voor de bevolking vaak nog belangrijker. Voor de bevolking is ook niet altijd duidelijk waarom sommige dingen wel en andere niet kunnen samengaan, bijvoorbeeld wanneer er in een gemeente of stad nieuwe gebouwen moeten komen. Ook transparantie is dus heel belangrijk.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.29 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

